

**MIĘDZYNARODOWY STANDARD SPRAWOZDAWCZOŚCI
FINANSOWEJ 7**

Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji

CEL

- 1 Celem niniejszego MSSF jest nałożenie na jednostki obowiązku ujawniania w ich sprawozdaniach finansowych informacji, które pozwolą użytkownikom ocenić:
 - a) wpływ instrumentów finansowych na sytuację finansową i wyniki działalności jednostki; oraz
 - b) charakter i zakres wynikającego z instrumentów finansowych ryzyka, na które jednostka jest narażona w okresie sprawozdawczym i na koniec okresu sprawozdawczego, jak również sposób zarządzania ryzykiem przez jednostkę.
- 2 Zasady określone w niniejszym MSSF uzupełniają zasady ujmowania, wyceny i prezentacji aktywów finansowych i zobowiązań finansowych przedstawione w MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja* i w MSSF 9 *Instrumenty finansowe*.

ZAKRES

- 3 Do stosowania niniejszego MSSF zobowiązane są wszystkie jednostki w odniesieniu do wszystkich rodzajów instrumentów finansowych, z wyłączeniem:
 - a) tych udziałów w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych lub we wspólnych przedsięwzięciach, które są ujmowane zgodnie z MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe*, MSR 27 *Jednostkowe sprawozdania finansowe* lub MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach*. Jednakże w niektórych przypadkach w MSSF 10, MSR 27 lub MSR 28 wymaga się lub zezwala się, aby jednostka ujmowała udziały w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych lub we wspólnych przedsięwzięciach w oparciu o MSSF 9; w takich przypadkach jednostki stosują wymogi określone w niniejszym MSSF. Jednostki stosują również niniejszy MSSF do wszystkich instrumentów pochodnych powiązanych z udziałami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych lub we wspólnych przedsięwzięciach, chyba że dany instrument pochodny spełnia definicję instrumentu kapitałowego określoną w MSR 32;
 - b) praw i obowiązków pracodawców wynikających z programów świadczeń pracowniczych, do których stosuje się MSR 19 *Świadczenia pracownicze*;
-
- d) umów ubezpieczenia zdefiniowanych w MSSF 17 *Umowy ubezpieczenia* lub umów inwestycyjnych zawierających uznaniowe udziały w zyskach, objętych zakresem MSSF 17. Niniejszy MSSF stosuje się jednak do:
 - (i) instrumentów pochodnych wbudowanych w umowy objęte zakresem MSSF 17, jeżeli na podstawie MSSF 9 wymaga się, by jednostka rozliczała je oddzielnie;
 - (ii) komponentów inwestycyjnych, które są wyodrębnione z umów objętych zakresem MSSF 17, jeżeli MSSF 17 wymaga takiego wyodrębnienia, chyba że wyodrębniony komponent inwestycyjny jest umową inwestycyjną zawierającą uznaniowe udziały w zyskach;

- (iii) praw i obowiązków wystawcy wynikających z umów ubezpieczenia, które spełniają definicję *umów gwarancji finansowych*, jeżeli wystawca stosuje MSSF 9 do ujmowania i wyceny umów. Wystawca stosuje jednak MSSF 17, jeżeli zgodnie z paragrafem 7 pkt e) MSSF 17 wystawca postanawia stosować MSSF 17 do ujmowania i wyceny umów;
 - (iv) praw i obowiązków jednostki, które są instrumentami finansowymi wynikającymi z wystawianych przez jednostkę umów o kartę kredytową lub podobnych umów zawierających uzgodnienia dotyczące kredytu lub płatności, odpowiadających definicji umowy ubezpieczenia, jeżeli jednostka stosuje MSSF 9 w odniesieniu do tych praw i obowiązków zgodnie z paragrafem 7 pkt h) MSSF 17 i paragrafem 2.1 pkt e) ppkt (iv) MSSF 9;
 - (v) praw i obowiązków jednostki, które są instrumentami finansowymi wynikającymi z zawieranych przez jednostkę umów ubezpieczenia ograniczających wysokość odszkodowania za zdarzenia objęte ubezpieczeniem do kwoty w przeciwnym razie wymaganej – do uregulowania zobowiązania ubezpieczonego wynikającego z umowy, jeżeli zgodnie z paragrafem 8 A MSSF 17 jednostka postanawia stosować MSSF 9 zamiast MSSF 17 do takich umów.
- e) instrumentów finansowych, umów i obowiązków wynikających z transakcji płatności w formie akcji, do których ma zastosowanie MSSF 2 *Płatności w formie akcji*, z tym wyjątkiem, że niniejszy MSSF stosuje się do umów objętych zakresem MSSF 9;
- f) instrumentów, które należy kwalifikować jako instrumenty kapitałowe zgodnie z paragrafami 16A i 16B lub 16C i 16D MSR 32.
- 4 Niniejszy MSSF ma zastosowanie do ujętych i nieujętych instrumentów finansowych. Ujęte instrumenty finansowe obejmują aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wchodzące w zakres MSSF 9. Nieujęte instrumenty finansowe obejmują określone instrumenty finansowe, które mimo że nie wchodzą w zakres MSSF 9, wchodzą w zakres niniejszego MSSF.
- 5 Niniejszy MSSF ma zastosowanie do umów kupna lub sprzedaży składników niefinansowych objętych zakresem MSSF 9.
- 5A Wymogi w zakresie ujawniania ryzyka kredytowego zawarte w paragrafach 35 A–35N mają zastosowanie do tych praw, które w MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* określono jako ujmowane zgodnie z MSSF 9 do celów ujęcia zysków lub strat z tytułu utraty wartości. Jeżeli nie określono inaczej, wszelkie odniesienia do aktywów finansowych lub instrumentów finansowych zawarte w tych paragrafach obejmują te prawa.

KATEGORIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I ZAKRES UJAWNIA- NYCH INFORMACJI

- 6 W przypadku gdy niniejszy MSSF narzuca wymóg ujawnienia informacji według kategorii instrumentów finansowych, jednostka zobowiązana jest do przypisania instrumentów finansowych do poszczególnych kategorii, które uwzględniają charakter ujawnianych informacji oraz cechy tych instrumentów finansowych. Jednostka zobowiązana jest przedstawić wystarczające informacje umożliwiające uzgodnienie z wydzielonymi pozycjami sprawozdania z sytuacji finansowej.

ISTOTNOŚĆ WPŁYWU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ I WYNIK DZIAŁALNOŚCI

- 7 Jednostka ujawnia informacje, które pozwolą użytkownikom jej sprawozdania finansowego na ocenę wpływu instrumentów finansowych na sytuację finansową i wynik działalności tej jednostki.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Kategorie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

- 8 Wartość bilansową każdej z określonych poniżej kategorii określonych w MSSF 9 ujawnia się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej albo w informacjach dodatkowych:

- a) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie (i) aktywa finansowe wyznaczone jako wyceniane w ten sposób w momencie początkowego ujęcia albo później zgodnie z paragrafem 6.7.1 MSSF 9; (ii) aktywa finansowe wyceniane w ten sposób zgodnie z wyborem, o którym mowa w paragrafie 3.3.5 MSSF 9; (iii) aktywa finansowe wyceniane w ten sposób zgodnie z wyborem, o którym mowa w paragrafie 33 A MSR 32; oraz (iv) aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9.

b)–d) [usunięte]

- e) zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie (i) zobowiązania finansowe wyznaczone jako wyceniane w ten sposób w momencie początkowego ujęcia albo później zgodnie z paragrafem 6.7.1 MSSF 9 oraz (ii) zobowiązania finansowe obowiązkowo spełniające definicję przeznaczonych do obrotu zawartą w MSSF 9;

- f) aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie;

- g) zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie;

- h) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, wykazując odrębnie (i) składniki aktywów finansowych wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z paragrafem 4.1.2 A MSSF 9; oraz (ii) inwestycje w instrumenty kapitałowe wyznaczone jako wyceniane w ten sposób w momencie początkowego ujęcia zgodnie z paragrafem 5.7.5 MSSF 9.

Aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

9 Jeżeli jednostka wyznaczyła składnik aktywów finansowych (lub grupę aktywów finansowych) jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, który to składnik w innym przypadku byłby wyceniany w wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub w zamortyzowanym koszcie, to ujawnia:

a) maksymalną ekspozycję składnika aktywów finansowych (lub grupy aktywów finansowych) na *ryzyko kredytowe* (zob. paragraf 36 pkt a)) na koniec okresu sprawozdawczego;

b) kwotę, o którą wszelkie powiązane kredytowe instrumenty pochodne lub podobne instrumenty zmniejszają tę maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe (zob. paragraf 36 pkt b));

c) kwotę zmiany, w danym okresie i narastająco, wartości godziwej składnika aktywów finansowych (lub grupy aktywów finansowych), która wynika ze zmian ryzyka kredytowego odnoszącego się do składnika aktywów finansowych, ustaloną:

(i) jako kwotę zmiany jego wartości godziwej, która nie wynika ze zmiany warunków rynkowych powodujących *ryzyko rynkowe*; lub

(ii) w oparciu o alternatywną metodę, która zdaniem jednostki pozwala wierniej odzwierciedlić kwotę zmiany wartości godziwej, która wynika ze zmiany ryzyka kredytowego dla danego składnika aktywów.

Zmiany warunków rynkowych powodujące ryzyko rynkowe obejmują zmiany bazowej (referencyjnej) stopy procentowej, ceny dóbr, kursu wymiany walut lub indeksu cen, stóp lub kursów;

d) kwotę zmiany wartości godziwej wszelkich powiązanych kredytowych instrumentów pochodnych lub podobnych instrumentów, jaka nastąpiła w danym okresie i narastająco od momentu wyznaczenia składnika aktywów finansowych.

10 Jeżeli jednostka wyznaczyła zobowiązanie finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z paragrafem 4.2.2 MSSF 9 i wymaga się, by prezentowała skutki zmian ryzyka kredytowego tego zobowiązania w innych całkowitych dochodach (zob. paragraf 5.7.7 MSSF 9), to ujawnia:

- a) kwotę zmiany, narastająco, wartości godziwej zobowiązania finansowego, która wynika ze zmian ryzyka kredytowego tego zobowiązania (zob. paragrafy B5.7.13–B5.7.20 MSSF 9 w celu uzyskania objaśnień dotyczących ustalenia skutków zmian ryzyka kredytowego zobowiązania);
- b) różnicę między wartością bilansową zobowiązania finansowego a kwotą, którą jednostka byłaby zobowiązana na mocy umowy zapłacić beneficjentowi zobowiązania w terminie wymagalności;
- c) wszelkie przeniesienia skumulowanego zysku lub straty w obrębie kapitału własnego w danym okresie, w tym przyczyny tych przeniesień;
- d) jeżeli w danym okresie zaprzestano ujmowania zobowiązania, ewentualną kwotę przedstawioną w innych całkowitych dochodach, która została zrealizowana w momencie zaprzestania ujmowania.

10A Jeżeli jednostka wyznaczyła zobowiązanie finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z paragrafem 4.2.2 MSSF 9 i wymaga się, by prezentowała wszystkie zmiany wartości godziwej tego zobowiązania (w tym skutki zmian ryzyka kredytowego zobowiązania) w wyniku finansowym (zob. paragraf 5.7.7 i 5.7.8 MSSF 9), to ujawnia:

- a) kwotę zmiany, w danym okresie i narastająco, wartości godziwej zobowiązania finansowego wynikającą ze zmian ryzyka kredytowego tego zobowiązania (zob. paragrafy B5.7.13–B5.7.20 MSSF 9 w celu uzyskania objaśnień dotyczących ustalenia skutków zmian ryzyka kredytowego zobowiązania); oraz
- b) różnicę między wartością bilansową zobowiązania finansowego a kwotą, którą jednostka byłaby zobowiązana na mocy umowy zapłacić beneficjentowi zobowiązania w terminie wymagalności.

11 Jednostka ujawnia również:

- a) szczegółowy opis metod stosowanych w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami określonymi w paragrafie 9 pkt c), paragrafie 10 pkt a) i paragrafie 10 A pkt a) oraz w paragrafie 5.7.7 pkt a) MSSF 9, w tym wyjaśnienie, dlaczego metody uznaje się za właściwe;
- b) jeżeli jednostka jest zdania, że informacje ujawnione przez nią w sprawozdaniu z sytuacji finansowej lub w informacji dodatkowej w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami określonymi w paragrafie 9 pkt c), paragrafie 10 pkt a) lub paragrafie 10 A pkt a) lub w paragrafie 5.7.7 pkt a) MSSF 9, nie odzwierciedlają rzetelnie zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego wynikającej ze zmian jego ryzyka kredytowego – przyczyny, dla których doszła do takiego wniosku, oraz czynniki, które jej zdaniem są istotne;

- c) szczegółowy opis metodyki lub metodyk stosowanych w celu ustalenia, czy prezentacja skutków zmian ryzyka kredytowego zobowiązania w innych całkowitych dochodach doprowadziłaby do powstania lub zwiększenia niedopasowania księgowego w wyniku finansowym (zob. paragrafy 5.7.7 i 5.7.8 MSSF 9). Jeżeli wymaga się, by jednostka prezentowała skutki zmian ryzyka kredytowego zobowiązania w wyniku finansowym (zob. paragraf 5.7.8 MSSF 9), ujawnienie informacji musi obejmować szczegółowy opis powiązania ekonomicznego opisanego w paragrafie B5.7.6 MSSF 9.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

11A Jeżeli jednostka wyznaczyła inwestycje w instrumenty kapitałowe jako wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zgodnie z paragrafem 5.7.5 MSSF 9, to ujawnia:

- a) które inwestycje w instrumenty kapitałowe zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody;
- b) przyczyny zastosowania tego wariantu prezentacji;
- c) wartość godziwą każdej takiej inwestycji na koniec okresu sprawozdawczego;
- d) dywidendy ujęte w trakcie danego okresu, wykazując odrębnie dywidendy powiązane z inwestycjami, których ujmowania zaprzestano w trakcie okresu sprawozdawczego, oraz dywidendy powiązane z inwestycjami utrzymywanymi na koniec okresu sprawozdawczego;
- e) wszelkie przeniesienia skumulowanego zysku lub straty w obrębie kapitału własnego w danym okresie, w tym przyczyny tych przeniesień;

11B Jeżeli w trakcie okresu sprawozdawczego jednostka zaprzestała ujmowania inwestycji w instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, to ujawnia:

- a) przyczyny zbycia tych inwestycji;
- b) wartość godziwą tych inwestycji na dzień zaprzestania ujmowania;
- c) skumulowany zysk lub stratę z tytułu zbycia.

Przekwalifikowanie

12–12A [usunięte]

12B Jednostka ujawnia, czy w bieżącym okresie sprawozdawczym lub w poprzednich okresach sprawozdawczych dokonała przeklasyfikowania jakichkolwiek aktywów finansowych zgodnie z paragrafem 4.4.1 MSSF 9. W odniesieniu do każdego takiego zdarzenia jednostka ujawnia:

- a) dzień przeklasyfikowania;
- b) szczegółowe objaśnienie zmiany modelu biznesowego oraz jakościowy opis jej wpływu na sprawozdanie finansowe jednostki;
- c) kwotę przekwalifikowaną do i z każdej kategorii.

12C Dla każdego okresu sprawozdawczego następującego po przeklasyfikowaniu i do momentu zaprzestania ujawniania jednostka ujawnia w odniesieniu do aktywów przeklasyfikowanych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z paragrafem 4.4.1 MSSF 9:

a) efektywną stopę procentową ustaloną na dzień przeklasyfikowania; oraz

b) ujęte przychody z tytułu odsetek.

12D Jeżeli od dnia ostatniego rocznego sprawozdania jednostka dokonała przeklasyfikowania aktywów finansowych z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody do kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy do kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, to ujawnia:

a) wartość godziwą aktywów finansowych na koniec okresu sprawozdawczego; oraz

b) wartość godziwą zysku lub straty, które zostałyby ujęte w wyniku finansowym lub w innych całkowitych dochodach w trakcie okresu sprawozdawczego, jeżeli składniki aktywów finansowych nie zostałyby przekwalifikowane.

Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

13A Ujawnienia informacji, o których mowa w paragrafach 13B–13E, stanowią uzupełnienie innych wymogów niniejszego MSSF dotyczących ujawniania informacji i są wymagane dla wszystkich ujętych instrumentów finansowych, które są kompensowane zgodnie z paragrafem 42 MSR 32. Ujawnienia te stosują się również do ujętych instrumentów finansowych, które są objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, niezależnie od tego, czy są one kompensowane zgodnie z paragrafem 42 MSR 32.

13B Jednostka ujawnia informacje, aby umożliwić użytkownikom jej sprawozdań finansowych ocenę wpływu lub potencjalnego wpływu porozumień dotyczących kompensowania na sytuację finansową jednostki. Obejmuje to wpływ lub potencjalny wpływ praw do kompensaty związanych z ujętymi aktywami finansowymi jednostki oraz ujętymi zobowiązaniami finansowymi jednostki, które wchodzą w zakres paragrafu 13A.

13C Aby osiągnąć cel określony w paragrafie 13B, jednostka ujawnia na koniec okresu sprawozdawczego następujące informacje ilościowe, odrębnie dla ujętych aktywów finansowych i ujętych zobowiązań finansowych, które wchodzą w zakres paragrafu 13A:

(a) kwoty brutto tych ujętych aktywów finansowych i ujętych zobowiązań finansowych;

(b) kwoty, które są kompensowane zgodnie z kryteriami określonymi w paragrafie 42 MSR 32 przy określaniu kwot netto wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej;

(c) kwoty netto wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej;

(d) kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie są w inny sposób uwzględnione w paragrafie 13C pkt b), w tym:

(i) kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania określonych w paragrafie 42 MSR 32; oraz

(ii) kwoty związane z zabezpieczeniami finansowymi (w tym zabezpieczeniami gotówkowymi); oraz

(e) kwotę netto po odliczeniu kwot określonych w pkt d) powyżej od kwot określonych w pkt c) powyżej.

Informacje wymagane zgodnie z niniejszym paragrafem przedstawia się w formie tabelarycznej, o ile inna forma nie jest bardziej właściwa, odrębnie dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych.

13D Łączna kwota ujawniona zgodnie z paragrafem 13C pkt d) dla danego instrumentu jest ograniczona do wysokości kwoty określonej dla tego instrumentu w paragrafie 13C pkt c).

13E Jednostka załącza do informacji dotyczących praw do kompensaty związanych z ujętymi przez jednostkę aktywami finansowymi i zobowiązaniami finansowymi, które są objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, i które to informacje są ujawniane zgodnie z paragrafem 13C pkt d), wyjaśnienia, w których opisany jest między innymi charakter tych praw.

13F Jeżeli informacje wymagane zgodnie z paragrafami 13B–13E są ujawniane w więcej niż jednej informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego, jednostka umieszcza wzajemne odesłania między tymi informacjami dodatkowymi.

Zabezpieczenie

14 Jednostka ujawnia:

a) wartość bilansową aktywów finansowych, które jednostka zastawiła jako zabezpieczenie zobowiązań lub zobowiązań warunkowych, w tym kwoty przeklasyfikowane zgodnie z paragrafem 3.2.23 pkt a) MSSF 9; oraz

b) postanowienia i warunki ustanowienia zastawu.

15 Jeżeli na rzecz jednostki ustanowiono zabezpieczenie (składnika aktywów finansowych lub niefinansowych) i jeżeli jednostka jest uprawniona do sprzedaży zabezpieczenia lub obciążenia go innym zastawem w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela przedmiotu zabezpieczenia, jednostka ujawnia:

a) wartość godziwą zabezpieczenia ustanowionego na rzecz jednostki;

b) wartość godziwą każdego takiego sprzedanego lub obciążonego innym zastawem zabezpieczenia oraz czy jednostka jest zobowiązana do zwrotu takiego zabezpieczenia; oraz

c) postanowienia i warunki związane z wykorzystaniem zabezpieczenia.

Konto rezerw na straty kredytowe

16 [usunięty]

- 16A Wartość bilansowa aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z paragrafem 4.1.2 A MSSF 9 nie zostaje pomniejszona o odpis na oczekiwane straty kredytowe, a jednostka nie prezentuje odrębnie odpisu na oczekiwane straty kredytowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako obniżenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych. Jednostka ujawnia jednakże odpis na oczekiwane straty kredytowe w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Złożone instrumenty finansowe ze złożeniem cech wielu wbudowanych instrumentów pochodnych

- 17 Jeżeli jednostka wyemitowała instrument zawierający składnik zobowiązaniowy i składnik kapitałowy (zob. paragraf 28 MSR 32) i instrument ten zawiera złożenie cech wielu wbudowanych instrumentów pochodnych, których wartości są współzależne (np. zamienny instrument dłużny z opcją kupna), to ujawnia istnienie takich cech.

Niewywiązanie się z płatności i naruszenie warunków umowy

- 18 W przypadku *zobowiązań z tytułu pożyczek* ujętych na koniec okresu sprawozdawczego jednostka ujawnia:
- a) szczegółowe informacje dotyczące wszelkiego niewywiązania się w danym okresie ze spłaty kapitału, wypłaty odsetek, postanowień powierniczego rachunku rozliczenia zobowiązania lub warunków wykupu tych zobowiązań z tytułu pożyczek;
 - b) wartość bilansową na koniec okresu sprawozdawczego zobowiązań z tytułu pożyczek, w odniesieniu do których nie wywiązano się z płatności; oraz
 - c) czy usunięto naruszenie warunków umowy lub czy renegotjowano warunki dotyczące zobowiązań z tytułu pożyczek przed dniem zatwierdzenia sprawozdania finansowego.
- 19 Jeżeli w danym okresie naruszono inne warunki umowy pożyczki niż te określone w paragrafie 18, jednostka ujawnia informacje wymagane zgodnie z paragrafem 18, jeżeli naruszenia uprawniają pożyczkodawcę do żądania wcześniejszej spłaty (chyba że naruszenia usunięto bądź renegotjowano warunki pożyczki do koniec okresu sprawozdawczego włącznie).

Sprawozdanie z całkowitych dochodów i kapitał własny

Pozycje przychodów, kosztów, zysków lub strat

- 20 Jednostka ujawnia następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków lub strat albo w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, albo w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego:

- a) zyski lub straty netto dotyczące:
 - (i) aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie zyski lub straty netto dotyczące aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyznaczonych jako wyceniane w ten sposób w momencie początkowego ujęcia albo później zgodnie z paragrafem 6.7.1 MSSF 9, oraz zyski lub straty netto dotyczące aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9 (np. zobowiązań finansowych spełniających definicję przeznaczonych do obrotu zawartą w MSSF 9). W przypadku zobowiązań finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy jednostka wykazuje odrębnie kwotę zysku lub straty ujętą w innych całkowitych dochodach oraz kwotę ujętą w wyniku finansowym;

(ii)–(iv) [usunięte]

(v) zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie;

(vi) aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie;

(vii) inwestycji w instrumenty kapitałowe wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z paragrafem 5.7.5 MSSF 9;

(viii) aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z paragrafem 4.1.2 A MSSF 9, wykazując odrębnie kwotę zysku lub straty ujętą w trakcie danego okresu w innych całkowitych dochodach oraz kwotę przeklasyfikowaną po zaprzestaniu ujmowania z zakumulowanych innych całkowitych dochodów do wyniku finansowego danego okresu;

b) przychody z tytułu odsetek ogółem i koszty z tytułu odsetek ogółem (obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej) odnoszące się do aktywów finansowych, które są wyceniane w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody zgodnie z paragrafem 4.1.2 A MSSF 9 (wykazując te kwoty odrębnie), lub zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;

c) przychody i koszty z tytułu opłat (inne niż kwoty uwzględnione podczas ustalania efektywnej stopy procentowej), wynikające z:

(i) aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy; oraz

(ii) działalności powierniczej polegającej na utrzymywaniu lub inwestowaniu aktywów w imieniu osób, powierników, programów świadczeń emerytalnych i innych instytucji.

d) [usunięty]

e) [usunięty]

20A Jednostka ujawnia analizę zysków lub strat ujętych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów i wynikających z zaprzestania ujmowania aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, wykazując odrębnie zyski i straty wynikające z zaprzestania ujmowania tych aktywów finansowych. Ujawnienie to obejmuje informacje dotyczące przyczyn zaprzestania ujmowania tych aktywów finansowych.

Ujawnianie innych informacji

Zasady (polityka) rachunkowości

21 Zgodnie z paragrafem 117 MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych* (zaktualizowanego w 2007 r.) jednostka ujawnia istotne informacje dotyczące zasad (polityki) rachunkowości. Przyjmuje się, że informacje na temat podstawy (lub podstaw) wyceny instrumentów finansowych wykorzystane do sporządzenia sprawozdania finansowego stanowią istotne informacje dotyczące zasad (polityki) rachunkowości.

Rachunkowość zabezpieczeń

- 21A Jednostka stosuje wymogi dotyczące ujawniania informacji zawarte w paragrafach 21B–24F w odniesieniu do tych ekspozycji na ryzyko, które jednostka zabezpiecza i w przypadku których podejmuje decyzję o stosowaniu rachunkowości zabezpieczeń. Ujawnienia informacji dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zapewniają informacje dotyczące:
- a) strategii zarządzania ryzykiem jednostki oraz sposobu, w jaki jest ona stosowana w celu zarządzania ryzykiem;
 - b) tego, w jaki sposób działalność zabezpieczająca jednostki może mieć wpływ na kwotę, rozkład w czasie i niepewność jej przyszłych przepływów pieniężnych; oraz
 - c) wpływu, jaki rachunkowość zabezpieczeń miała na sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki oraz jej sprawozdanie z całkowitych dochodów i sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.
- 21B Jednostka przedstawia wymagane informacje w pojedynczej informacji dodatkowej lub w odrębnej sekcji w jej sprawozdaniu finansowym. Jednostka nie musi jednak powielać informacji, które zostały już przedstawione gdzie indziej, pod warunkiem że informacje te są włączone poprzez odniesienie ze sprawozdania finansowego do innego rodzaju sprawozdania, np. sprawozdania zarządu lub sprawozdania na temat ryzyka, do których użytkownicy sprawozdania finansowego mają dostęp na tych samych warunkach i w tym samym czasie jak w przypadku sprawozdania finansowego. Bez informacji włączonych poprzez odniesienie sprawozdanie finansowe jest niekompletne.
- 21C W przypadku gdy przepisy paragrafów 22 A–24F wymagają od jednostki rozróżnienia ujawnianych informacji według kategorii ryzyka, jednostka określa każdą kategorię ryzyka w oparciu o ekspozycje na ryzyko, które jednostka postanawia zabezpieczyć i w przypadku których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń. Jednostka określa kategorie ryzyka spójnie dla wszystkich ujawnień informacji dotyczących rachunkowości zabezpieczeń.
- 21D Aby osiągnąć cele określone w paragrafie 21 A jednostka ustala (o ile poniżej nie określono inaczej) stopień szczegółowości ujawnianych informacji, jaki nacisk kładzie na różne aspekty wymogów dotyczących ujawniania informacji, odpowiedni poziom zagregowania lub rozbicia oraz to, czy użytkownicy sprawozdania finansowego potrzebują dodatkowych wyjaśnień w celu oceny ujawnionych informacji ilościowych. Jednostka stosuje jednakże ten sam poziom zagregowania lub rozbicia, jaki stosuje na potrzeby wymogów dotyczących ujawniania powiązanych informacji określonych w niniejszym MSSF i MSSF 13 *Ustalanie wartości godziwej*.

Strategia zarządzania ryzykiem

- 22 [usunięty]
- 22A Jednostka wyjaśnia swoją strategię zarządzania ryzykiem w odniesieniu do każdej kategorii ryzyka ekspozycji na ryzyko, które jednostka postanawia zabezpieczyć i w przypadku których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń. Wyjaśnienie to powinno umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę (przykładowo):
- a) sposobu, w jaki dochodzi do powstania każdego rodzaju ryzyka;
 - b) sposobu, w jaki jednostka zarządza każdym rodzajem ryzyka; obejmuje to kwestię, czy jednostka zabezpiecza pozycję w całości w odniesieniu do wszystkich rodzajów ryzyka, czy też zabezpiecza komponent (lub komponenty) ryzyka danej pozycji i dlaczego;
 - c) zakres ekspozycji na ryzyko, którymi jednostka zarządza.

22B Aby spełnić wymogi określone w paragrafie 22 A, informacje powinny obejmować między innymi opis:

- a) instrumentów zabezpieczających wykorzystywanych w celu zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko (oraz sposobu, w jaki są one wykorzystywane);
- b) sposobu, w jaki jednostka ustala powiązanie ekonomiczne między instrumentem zabezpieczającym i pozycją zabezpieczaną do celów oceny efektywności zabezpieczenia; oraz
- c) sposobu, w jaki jednostka określa wskaźnik zabezpieczenia, jak również źródeł nieefektywności zabezpieczenia.

22C W przypadku gdy jednostka wyznacza określony komponent ryzyka jako pozycję zabezpieczaną (zob. paragraf 6.3.7 MSSF 9), przedstawia ona, w uzupełnieniu ujawnienia informacji wymaganych zgodnie z paragrafami 22 A i 22B, jakościowe lub ilościowe informacje dotyczące:

- a) sposobu, w jaki jednostka określiła komponent ryzyka wyznaczony jako pozycja zabezpieczana (w tym opis charakteru powiązania między komponentem ryzyka a całą pozycją); oraz
- b) sposobu, w jaki komponent ryzyka jest powiązany z całą pozycją (dla przykładu, wyznaczony komponent ryzyka w przeszłości obejmował średnio 80 procent zmian wartości godziwej całej pozycji).

Kwota, rozkład w czasie oraz niepewność przyszłych przepływów pieniężnych

23 [usunięty]

23A Jeżeli nie zachodzi wyłączenie zgodnie z paragrafem 23C, jednostka ujawnia w podziale na kategorie ryzyka informacje ilościowe umożliwiające użytkownikom jej sprawozdania finansowego ocenę postanowień i warunków instrumentów zabezpieczających oraz sposobu, w jaki mają one wpływ na kwotę, rozkład w czasie oraz niepewność przyszłych przepływów pieniężnych jednostki.

23B Aby spełnić wymogi określone w paragrafie 23 A, jednostka przedstawia podział, który ujawnia:

- a) profil rozkładu w czasie kwoty nominalnej instrumentu zabezpieczającego; oraz
- b) w stosownych przypadkach – średnią cenę lub stawkę (na przykład ceny wykonania lub ceny terminowe kontraktu forward itp.) instrumentu zabezpieczającego.

23C W sytuacjach, w których jednostka często dokonuje aktualizacji (tj. rozwiązań i ponownego ustanowienia) powiązania zabezpieczającego, ponieważ zarówno instrument zabezpieczający, jak i pozycja zabezpieczana często się zmieniają (tj. jednostka wykorzystuje dynamiczny proces, w którym zarówno ekspozycja, jak i instrumenty zabezpieczające stosowane do zarządzania tą ekspozycją nie pozostają takie same przez dłuższy okres – jak np. w przykładzie opisanym w paragrafie B6.5.24 pkt b) MSSF 9), jednostka:

- a) jest zwolniona z ujawniania informacji wymaganego zgodnie z paragrafami 23 A i 23B;
- b) ujawnia:
 - (i) informacje o tym, jaka jest ostateczna strategia zarządzania ryzykiem w odniesieniu do tych powiązań zabezpieczających;

(ii) opis tego, w jaki sposób uwzględnia ona swoją strategię zarządzania ryzykiem poprzez wykorzystanie rachunkowości zabezpieczeń i wyznaczenie tych konkretnych powiązań zabezpieczających; oraz

(iii) wskazanie, jak często powiązania zabezpieczające są rozwiązywane i ponownie ustanawiane w ramach procesu jednostki odnoszącego się do tych powiązań zabezpieczających.

23D Jednostka ujawnia w podziale na kategorie ryzyka opis źródeł nieefektywności zabezpieczenia, co do których oczekuje się, że będą miały negatywny wpływ na powiązanie zabezpieczające w trakcie jego istnienia.

23E Jeżeli w ramach powiązania zabezpieczającego pojawią się inne źródła nieefektywności zabezpieczenia, jednostka ujawnia te źródła w podziale na kategorie ryzyka oraz wyjaśnia wynikającą z nich nieefektywność zabezpieczenia.

23F W przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych jednostka ujawnia opis każdej planowanej transakcji, w odniesieniu do której w poprzednim okresie stosowano rachunkowość zabezpieczeń, ale której zrealizowania się już nie oczekuje.

Skutki rachunkowości zabezpieczeń dla sytuacji finansowej i wyników

24 [usunięty]

24A Jednostka ujawnia, w formie tabelarycznej, następujące kwoty związane z pozycjami wyznaczonymi jako instrumenty zabezpieczające odrębnie w podziale na kategorie ryzyka dla każdego rodzaju zabezpieczenia (zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczenie przepływów pieniężnych lub zabezpieczenie inwestycji netto w jednostce zagranicznej):

- a) wartość bilansowa instrumentów zabezpieczających (aktywa finansowe odrębnie od zobowiązań finansowych);
- b) pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, która zawiera instrument zabezpieczający;
- c) zmiana wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego stosowanego jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie; oraz
- d) kwoty nominalne (w tym ilości takie jak tony lub metry sześciennie) instrumentu zabezpieczającego.

24B Jednostka ujawnia, w formie tabelarycznej, następujące kwoty związane z pozycjami zabezpieczonymi odrębnie w podziale na kategorie ryzyka dla poniższych rodzajów zabezpieczenia:

- a) w przypadku zabezpieczeń wartości godziwej:
 - (i) wartość bilansową pozycji zabezpieczanej ujętą w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (przedstawiając aktywa odrębnie od zobowiązań);
 - (ii) skumulowaną kwotę korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zawartą w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej ujętej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (przedstawiając aktywa odrębnie od zobowiązań);
 - (iii) pozycję w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, która zawiera pozycję zabezpieczaną;

- (iv) zmianę wartości pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie; oraz
 - (v) skumulowaną kwotę korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozostających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla wszelkich pozycji zabezpieczanych, w przypadku których zaprzestano dokonywania korekt o zyski i straty z tytułu zabezpieczenia zgodnie z paragrafem 6.5.10 MSSF 9.
- b) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych i zabezpieczeń inwestycji netto w jednostce zagranicznej:
- (i) zmianę wartości pozycji zabezpieczanej stosowanej jako podstawa ujęcia nieefektywności zabezpieczenia w danym okresie (tj. w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych zmianę wartości stosowanej do ustalenia ujętej nieefektywności zabezpieczenia zgodnie z paragrafem 6.5.11 pkt c) MSSF 9);
 - (ii) salda rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz rezerwy z tytułu przewalutowania dla kontynuowanych zabezpieczeń, które są ujmowane zgodnie z paragrafami 6.5.11 i 6.5.13 pkt a) MSSF 9; oraz
 - (iii) salda pozostające w rezerwie z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz rezerwie z tytułu przewalutowania z tytułu wszelkich powiązań zabezpieczających, dla których nie stosuje się już rachunkowości zabezpieczeń.

24C Jednostka ujawnia, w formie tabelarycznej, następujące kwoty odrębnie w podziale na kategorie ryzyka dla poniższych rodzajów zabezpieczenia:

- (a) w przypadku zabezpieczeń wartości godziwej:
 - (i) nieefektywność zabezpieczenia – tj. różnicę między zyskiem lub stratą z tytułu zabezpieczenia na instrumencie zabezpieczającym oraz pozycją zabezpieczaną – ujętą w wyniku finansowym (lub innych całkowitych dochodach w przypadku zabezpieczeń instrumentu kapitałowego, w odniesieniu do którego jednostka postanowiła przedstawiać zmiany wartości godziwej w innych całkowitych dochodach zgodnie z paragrafem 5.7.5 MSSF 9); oraz
 - (ii) pozycję w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, która zawiera ujętą nieefektywność zabezpieczenia;
- (b) w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych i zabezpieczeń inwestycji netto w jednostce zagranicznej:
 - (i) zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia dla okresu sprawozdawczego, które zostały ujęte w innych całkowitych dochodach;
 - (ii) nieefektywność zabezpieczenia ujętą w wyniku finansowym;
 - (iii) pozycję w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, która zawiera ujętą nieefektywność zabezpieczenia;
 - (iv) kwotę przeklasyfikowaną z rezerwy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych lub rezerwy z tytułu przewalutowania do wyniku finansowego jako korektę z tytułu przeklasyfikowania (zob. MSR 1) (rozdzielając między kwotami, w odniesieniu do których stosowano uprzednio rachunkowość zabezpieczeń, ale w przypadku których nie oczekuje się już wystąpienia zabezpieczanych przyszłych przepływów pieniężnych, oraz kwotami, które zostały przeniesione, ponieważ pozycja zabezpieczana miała wpływ na wynik finansowy);
 - (v) pozycję w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, która zawiera korektę z tytułu przeklasyfikowania (zob. MSR 1); oraz

(vi) w przypadku zabezpieczeń pozycji netto, zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia ujęte w odrębnej pozycji w sprawozdaniu z całkowitych dochodów (zob. paragraf 6.6.4 MSSF 9).

24D W przypadku gdy wolumen powiązań zabezpieczających, do których zastosowanie ma wyjątek określony w paragrafie 23C, jest niereprezentatywny dla normalnych wolumenów w trakcie okresu (tj. wolumen na dzień sprawozdawczy nie odzwierciedla wolumenów w trakcie okresu), jednostka ujawnia ten fakt oraz powody, dla których sądzi, że wolumen ma charakter niereprezentatywny

24E Jednostka przedstawia uzgodnienie każdego składnika kapitału oraz analizę innych całkowitych dochodów zgodnie z MSR 1, które uwzględniane wspólnie:

- a) rozróżniają, co najmniej, między kwotami związanymi z ujawnieniami informacji określonymi w paragrafie 24C pkt b) ppkt (i) oraz pkt b) ppkt (iv) oraz kwotami ujętymi zgodnie z paragrafem 6.5.11 pkt d) ppkt (i) oraz pkt d) ppkt (iii) MSSF 9;
- b) rozróżniają między kwotami powiązanymi z wartością w czasie opcji, które zabezpieczają pozycje zabezpieczane związane z transakcją, oraz kwotami powiązanymi z wartością w czasie opcji, które zabezpieczają pozycje zabezpieczane związane z okresem, jeżeli jednostka ujmuje wartość opcji w czasie zgodnie z paragrafem 6.5.15 MSSF 9; oraz
- c) rozróżniają między kwotami powiązanymi z elementami terminowymi (forward) kontraktów forward oraz z walutowymi spreadami bazowymi instrumentów finansowych, które zabezpieczają pozycje zabezpieczane związane z transakcją, oraz kwotami powiązanymi z elementami terminowymi (forward) kontraktów forward oraz z walutowymi spreadami bazowymi instrumentów finansowych, które zabezpieczają pozycje zabezpieczane związane z okresem, jeżeli jednostka ujmuje te kwoty zgodnie z paragrafem 6.5.16 MSSF 9;

24F Jednostka ujawnia informacje wymagane zgodnie z paragrafem 24E odrębnie w podziale na kategorie ryzyka. To rozbieżności według ryzyka można przedstawić w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Możliwość wyznaczenia ekspozycji kredytowej jako wycenianej w wartości godziwej przez wynik finansowy

24G Jeżeli jednostka wyznaczyła instrument finansowy (lub jego część) jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, ponieważ stosuje kredytowy instrument pochodny do zarządzania ryzykiem kredytowym tego instrumentu finansowego, jednostka ujawnia:

- a) w przypadku kredytowych instrumentów pochodnych wykorzystywanych do zarządzania ryzykiem kredytowym instrumentów finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z paragrafem 6.7.1 MSSF 9 – uzgodnienie każdej kwoty nominalnej oraz wartości godziwej na początek i na koniec okresu;
- b) zysk lub stratę ujęte w wyniku finansowym z tytułu wyznaczenia instrumentu finansowego (lub jego części) jako wycenianego w wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z paragrafem 6.7.1 MSSF 9; oraz

- c) w przypadku zaprzestania wyceny instrumentu finansowego (lub jego części) w wartości godziwej przez wynik finansowy – wartość godziwą tego instrumentu finansowego, która stała się nową wartością bilansową zgodnie z paragrafem 6.7.4 pkt b) MSSF 9 oraz powiązaną kwotą nominalną lub kwotą główną (z wyjątkiem przedstawiania informacji porównawczych zgodnie z MSR 1 jednostka nie musi kontynuować ujawniania tych informacji w kolejnych okresach).

Niepewność wynikająca z reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej

24H W odniesieniu do powiązań zabezpieczających, do których jednostka stosuje odstępstwa określone w paragrafach 6.8.4–6.8.12 MSSF 9 lub paragrafach 102D–102N MSR 39, jednostka ujawnia:

- a) istotne wskaźniki referencyjne stopy procentowej, wobec których powiązania zabezpieczające jednostki posiadają ekspozycję;
- b) zakres ekspozycji na ryzyko, którą zarządza jednostka, na który to zakres reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej wywiera bezpośredni wpływ;
- c) sposób, w jaki jednostka zarządza procesem przejścia na alternatywne referencyjne stopy procentowe;
- d) opis istotnych założeń lub osądów dokonanych przez jednostkę w związku ze stosowaniem tych paragrafów (na przykład założenia lub osądy dotyczące tego, kiedy niepewność wynikająca z reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej już nie występuje w odniesieniu do harmonogramu i kwoty przepływów pieniężnych opartych na wskaźniku referencyjnym stopy procentowej); oraz
- e) kwotę nominalną instrumentów zabezpieczających w ramach tych powiązań zabezpieczających.

Dodatkowe ujawnienia informacji związane z reformą wskaźnika referencyjnego stopy procentowej

24I Aby umożliwić użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie wpływu reformy wskaźnika referencyjnego stopy procentowej na instrumenty finansowe jednostki oraz na jej strategię zarządzania ryzykiem, jednostka ujawnia informacje dotyczące:

- a) charakteru i zakresu ryzyk, na które jednostka jest narażona, wynikających z instrumentów finansowych objętych reformą wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, jak również sposobu zarządzania tymi ryzykami przez jednostkę; oraz
- b) postępów poczynionych przez jednostkę w procesie przejścia na alternatywne stopy referencyjne oraz sposobu zarządzania przez jednostkę tym procesem.

24J Aby osiągnąć cele wyznaczone w paragrafie 24I jednostka ujawnia:

- a) sposób, w jaki jednostka zarządza procesem przejścia na alternatywne stopy referencyjne, poczynione przez nią na dzień sprawozdawczy postępy oraz wynikające z instrumentów finansowych ryzyka, na które jest narażona w związku z procesem przejścia;

b) zdezagregowane – według istotnych wskaźników referencyjnych stopy procentowej objętych reformą wskaźnika referencyjnego stopy procentowej – informacje ilościowe na temat instrumentów finansowych, w przypadku których nie nastąpiło jeszcze przejście na alternatywną stopę referencyjną, na koniec okresu sprawozdawczego, ukazujące odrębnie:

(i) aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi;

(ii) zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi; oraz

(iii) instrumenty pochodne; oraz

c) jeżeli ryzyka określone w paragrafie 24J pkt a) doprowadziły do zmian w strategii zarządzania ryzykiem jednostki (zob. paragraf 22A) – opis tych zmian.

Wartość godziwa

25 Z wyjątkiem przypadków określonych w paragrafie 29, dla każdej kategorii aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (zob. paragraf 6) jednostka ujawnia informacje o wartości godziwej danej kategorii aktywów i zobowiązań w sposób umożliwiający porównanie tej wartości z wartością bilansową.

26 Ujawniając informacje o wartościach godziwych, jednostka dzieli aktywa finansowe i zobowiązania finansowe na kategorie, jednak kompensuje je jedynie w zakresie, w jakim ich wartości bilansowe zostały skompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

28 W niektórych przypadkach jednostka nie ujmuje zysku lub straty z tytułu początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, ponieważ wartość godziwa ani nie znajduje potwierdzenia w cenie notowanej na aktywnym rynku za identyczny składnik aktywów lub identyczne zobowiązanie (tj. w danych wejściowych poziomu 1), ani nie opiera się na technice wyceny wykorzystującej tylko dane z obserwowalnych rynków (zob. paragraf B5.1.2 A MSSF 9). W takich przypadkach jednostka ujawnia, w podziale na klasę składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego:

a) swoje zasady rachunkowości dotyczące ujmowania w wyniku finansowym różnicy między wartością godziwą w momencie początkowego ujęcia a ceną transakcyjną w celu odzwierciedlenia zmiany czynników (w tym czasu), które uczestnicy rynku uwzględniłby przy wycenie składnika aktywów lub zobowiązania (zob. paragraf B5.1.2 A pkt b) MSSF 9);

b) łączną różnicę wymagającą ujęcia w wyniku finansowym na początek i na koniec okresu oraz uzgodnienie zmian w saldzie tej różnicy;

- c) dlaczego jednostka uznała, że cena transakcyjna nie stanowiła najlepszego dowodu wartości godziwej, wraz z opisem dowodu na poparcie wartości godziwej.

29 Ujawnianie informacji o wartości godziwej nie jest wymagane:

- a) gdy wartość bilansowa jest zasadniczo zbliżona do wartości godziwej, np. w przypadku instrumentów finansowych takich jak krótkoterminowe należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług; lub
- b) [skreślony]
- c) [skreślony]
- d) w odniesieniu do zobowiązań leasingowych.

30 [skreślony]

CHARAKTER I ZAKRES RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI

31 Jednostka ujawnia informacje, które umożliwiają użytkownikom jej sprawozdania finansowego ocenę charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi, na które jednostka jest narażona na koniec okresu sprawozdawczego.

32 Informacje, których ujawnienie jest wymagane na mocy paragrafów 33–42, dotyczą głównie ryzyka związanego z instrumentami finansowymi oraz sposobu zarządzania ryzykiem. Ryzyko takie zasadniczo, ale nie jedynie, obejmuje *ryzyko kredytowe*, *ryzyko płynności* i *ryzyko rynkowe*.

32A Uzupełnienie informacji ilościowych informacjami jakościowymi umożliwia użytkownikom połączenie powiązanych ze sobą informacji, a tym samym stworzenie sobie ogólnego obrazu charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi. Współzależności między informacjami jakościowymi i ilościowymi przyczyniają się do ujawniania informacji w sposób, który umożliwia użytkownikom lepsze oszacowanie ryzyka, na jakie narażona jest jednostka.

Ujawnianie informacji jakościowych

33 Dla każdego rodzaju ryzyka związanego z instrumentami finansowymi jednostka ujawnia:

- a) stopień narażenia na ryzyko oraz sposób jego powstania;
- b) cele, politykę i procesy zarządzania ryzykiem, jak również stosowane metody wyceny ryzyka; oraz
- c) wszelkie zmiany w zakresie a) lub b) w stosunku do poprzedniego okresu.

Ujawnianie informacji ilościowych

34 Dla każdego rodzaju ryzyka związanego z instrumentami finansowymi, jednostka ujawnia:

- (a) skrócone dane ilościowe na temat stopnia narażenia na ryzyko na koniec okresu sprawozdawczego. Ujawnione dane oparte są na informacjach przekazanych wewnętrznie kluczowemu personelowi kierowniczemu jednostki (zdefiniowanemu w MSR 24 *Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych*), na przykład zarządowi lub dyrektorowi generalnemu jednostki;
- (b) informacje, których ujawnienie jest wymagane na mocy paragrafów 36–42 w zakresie nieobjętym pkt a);
- (c) koncentrację ryzyka, jeśli informacja o niej nie wynika z pkt a) i b).

- 35 Jeżeli dane ilościowe ujawnione na koniec okresu sprawozdawczego nie są reprezentatywne, jeżeli chodzi o stopień narażenia jednostki na ryzyko w danym okresie, jednostka zobowiązana jest do przedstawienia dalszych informacji, które są reprezentatywne.

Ryzyko kredytowe

Zakres i cele

- 35A Jednostka stosuje wymogi dotyczące ujawniania informacji zawarte w paragrafach 35F–35N w odniesieniu do instrumentów finansowych, do których stosowane są wymogi dotyczące utraty wartości zawarte w MSSF 9. Jednakże:

- a) w przypadku należności z tytułu dostaw i usług, aktywów z tytułu umów oraz należności leasingowych paragraf 35J stosuje się do tych należności z tytułu dostaw i usług, aktywów z tytułu umów lub należności leasingowych, w przypadku których oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia ujmuje się zgodnie z paragrafem 5.5.15 MSSF 9, jeżeli te aktywa finansowe ulegają modyfikacji gdy stają się przeterminowane o ponad 30 dni; oraz
- b) paragraf 35K pkt b) nie ma zastosowania do należności leasingowych.

- 35B Ujawnienia informacji dotyczących ryzyka kredytowego dokonane zgodnie z paragrafami 35F–35N mają umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie wpływu ryzyka kredytowego na kwotę, rozkład w czasie oraz niepewność przyszłych przepływów pieniężnych. Aby osiągnąć ten cel, ujawnienia informacji dotyczących ryzyka kredytowego zapewniają:

- a) informacje o praktykach zarządzania ryzykiem kredytowym przez jednostkę oraz ich powiązaniach z ujmowaniem i wyceną oczekiwanych strat kredytowych, w tym informacje o metodach, założeniach i danych wykorzystywanych do wyceny oczekiwanych strat kredytowych;
- b) informacje ilościowe i jakościowe, które umożliwiają użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę kwot zawartych w sprawozdaniu finansowym, które wynikają z oczekiwanych strat kredytowych, w tym zmiany kwoty oczekiwanych strat kredytowych oraz powody takich zmian; oraz
- c) informacje o ekspozycji jednostki na ryzyko kredytowe (tj. ryzyko kredytowe właściwe dla aktywów finansowych jednostki oraz jej zobowiązań do udzielenia kredytu), w tym o znacznych koncentracjach ryzyka kredytowego.

- 35C Jednostka nie musi powielać informacji, które zostały już przedstawione gdzie indziej, pod warunkiem że informacje te są włączone poprzez odniesienie ze sprawozdania finansowego do innych sprawozdań, np. sprawozdania zarządu lub sprawozdania na temat ryzyka, do których użytkownicy sprawozdania finansowego mają dostęp na tych samych warunkach i w tym samym czasie jak w przypadku sprawozdania finansowego. Bez informacji włączonych poprzez odniesienie sprawozdanie finansowe jest niekompletne.

- 35D Aby osiągnąć cele określone w paragrafie 35B jednostka rozważa (o ile poniżej nie określono inaczej) stopień szczegółowości ujawnianych informacji, jaki nacisk kładzie na różne aspekty wymogów dotyczących ujawniania informacji, odpowiedni poziom zagregowania lub rozbicia oraz to, czy użytkownicy sprawozdania finansowego potrzebują dodatkowych wyjaśnień w celu oceny ujawnionych informacji ilościowych.

- 35E Jeżeli informacje ujawnione zgodnie z paragrafami 35F–35N nie wystarczają do osiągnięcia celów określonych w paragrafie 35B, jednostka ujawnia dodatkowe informacje niezbędne do osiągnięcia tych celów.

Praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym

- 35F Jednostka wyjaśnia swoje praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym oraz ich powiązania z ujmowaniem i wyceną oczekiwanych strat kredytowych. Aby osiągnąć ten cel jednostka ujawnia informacje, które umożliwiają użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie i ocenę:

- (a) sposobu, w jaki jednostka ustaliła, czy ryzyko kredytowe związane z instrumentami finansowymi znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, w tym czy i w jaki sposób:
 - (i) uznaje się, że instrumenty finansowe mają niskie ryzyko kredytowe zgodnie z paragrafem 5.5.10 MSSF 9, w tym klasy instrumentów finansowych, do których ma to zastosowanie; oraz
 - (ii) odrzucono założenie zawarte w paragrafie 5.5.11 MSSF 9, że ryzyko kredytowe znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, w przypadku gdy aktywa finansowe są przeterminowane o ponad 30 dni;
- b) przyjętych przez jednostkę definicji niewykonania zobowiązania, w tym powodów wyboru właśnie tych definicji;
- c) sposobu, w jaki instrumenty zostały pogrupowane, jeżeli oczekiwane straty kredytowe zostały wycenione na zasadzie zbiorowej;
- d) sposobu, w jaki jednostka ustaliła, że aktywa finansowe są aktywami finansowymi dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe;
- e) zasad dokonywania odpisów przez jednostkę, obejmujących wskaźniki braku uzasadnionych perspektyw odzyskania należności oraz informacje o zasadach dotyczących aktywów finansowych, które zostały odpisane, ale w dalszym ciągu są przedmiotem działań służących odzyskaniu należności; oraz
- f) sposobu, w jaki zastosowano określone w paragrafie 5.5.12 MSSF 9 wymogi dotyczące modyfikacji wynikających z umowy przepływów pieniężnych z tytułu aktywów finansowych, w tym informacje o sposobie, w jaki jednostka:
 - (i) ustala, czy ryzyko kredytowe związane ze składnikiem aktywów finansowych, który uległ zmianie, podczas gdy odpis na oczekiwane straty kredytowe został wyceniony w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, zmniejszyło się w takim stopniu, że odpis na oczekiwane straty kredytowe jest wyceniany w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym zgodnie z paragrafem 5.5.5 MSSF 9; oraz
 - (ii) monitoruje zakres, w jakim odpis na oczekiwane straty kredytowe związane z aktywami finansowymi spełniający kryteria określone w ppkt (i) jest następnie ponownie wyceniany w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia zgodnie z paragrafem 5.5.3 MSSF 9.

35G Jednostka wyjaśnia dane wejściowe, założenia oraz techniki szacowania wykorzystywane w celu stosowania wymogów określonych w sekcji 5.5 MSSF 9. W tym celu jednostka ujawnia:

- (a) podstawy danych wejściowych i założeń oraz technik szacowania wykorzystywanych do:
 - (i) wyceny 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych oraz oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia;
 - (ii) ustalenia, czy ryzyko kredytowe związane z instrumentami finansowymi znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia; oraz
 - (iii) ustalenia, czy składnik aktywów finansowych jest składnikiem aktywów finansowych dotkniętym utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe;
- b) sposób uwzględnienia informacji dotyczących przyszłości przy określaniu oczekiwanych strat kredytowych, w tym wykorzystania informacji makroekonomicznych; oraz
- c) zmiany technik szacowania lub istotnych założeń dokonane w trakcie okresu sprawozdawczego oraz powody dokonania tych zmian.

Informacje ilościowe i jakościowe dotyczące kwot wynikających z oczekiwanych strat kredytowych

35H Aby wyjaśnić zmiany w odpisie na oczekiwane straty kredytowe oraz powody dokonania tych zmian jednostka przedstawia, w podziale na klasy instrumentów finansowych, uzgodnienie między saldem otwarcia a saldem zamknięcia odpisu na oczekiwane straty kredytowe, w formie tabeli, wykazując odrębnie zmiany w trakcie okresu dla:

- (a) odpisu na oczekiwane straty kredytowe wycenianego w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym;
- (b) odpisu na oczekiwane straty kredytowe wycenianego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia dla:
 - (i) instrumentów finansowych, w przypadku których ryzyko kredytowe znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, ale które nie stanowią aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe;
 - (ii) aktywów finansowych, które na dzień sprawozdawczy są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (ale które nie zostały zakupione lub nie zostały utworzone jako aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe); oraz
 - (iii) należności z tytułu dostaw i usług, aktywów z tytułu umów oraz należności leasingowych, w przypadku których odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane zgodnie z paragrafem 5.5.15 MSSF 9;
- c) aktywów finansowych, które zostały zakupione lub utworzone jako aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Oprócz uzgodnienia jednostka ujawnia łączną kwotę niedyskontowanych oczekiwanych strat kredytowych w momencie początkowego ujęcia z tytułu aktywów finansowych początkowo ujętych w trakcie okresu sprawozdawczego.

35I Aby umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie zmian w odpisie na oczekiwane straty kredytowe ujawnionych zgodnie z paragrafem 35H, jednostka przedstawia wyjaśnienie sposobu, w jaki znaczne zmiany wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych w trakcie okresu przyczyniły się do zmian w odpisie na oczekiwane straty kredytowe. Informacje te przedstawia się odrębnie dla instrumentów finansowych, które stanowią odpis na oczekiwane straty kredytowe zgodnie z wykazem w paragrafie 35H pkt a)–c), i obejmują one odpowiednie informacje jakościowe i ilościowe. Przykłady zmian wartości bilansowej brutto instrumentów finansowych, które przyczyniły się do zmian w odpisie na oczekiwane straty kredytowe, mogą obejmować:

- a) zmiany wynikające z instrumentów finansowych powstałych lub nabytych w trakcie okresu sprawozdawczego;
- b) modyfikację wynikających z umowy przepływów pieniężnych z tytułu aktywów finansowych, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania tych aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9;
- c) zmiany wynikające z instrumentów finansowych, których ujmowania zaprzestano w trakcie okresu sprawozdawczego (w tym tych, które zostały odpisane); oraz
- d) zmiany wynikające z tego, czy odpis na oczekiwane straty kredytowe jest wyceniany w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym czy też stratom kredytowym oczekiwany w całym okresie życia.

35J Aby umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie charakteru i wpływu modyfikacji wynikających z umowy przepływów pieniężnych z tytułu aktywów finansowych, które nie prowadzą do zaprzestania ujmowania, oraz wpływu takich modyfikacji na wycenę oczekiwanych strat kredytowych, jednostka ujawnia:

- a) zamortyzowany koszt przed modyfikacją oraz zysk lub stratę netto z tytułu modyfikacji ujęte dla aktywów finansowych, w przypadku których przepływy pieniężne wynikające z umowy uległy modyfikacji w trakcie okresu sprawozdawczego, podczas gdy odpowiadający im odpis na oczekiwane straty kredytowe był wyceniany w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia; oraz
- b) wartość bilansową brutto na koniec okresu sprawozdawczego aktywów finansowych, które od momentu początkowego ujęcia uległy modyfikacji w momencie, w którym odpis na oczekiwane straty kredytowe był wyceniany w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia, i w przypadku których odpis na oczekiwane straty kredytowe uległ w trakcie okresu sprawozdawczego zmianie na kwotę równą 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym;

35K Aby umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie wpływu zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej na kwoty wynikające z oczekiwanych strat kredytowych, jednostka ujawnia w podziale na klasy instrumentów finansowych:

- a) kwotę, która najlepiej odzwierciedla jej maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe na koniec okresu sprawozdawczego, nie uwzględniając żadnego posiadanego zabezpieczenia ani innych form wsparcia jakości kredytowej (np. porozumień dotyczących rozliczania w kwocie netto niekwalifikujących się do kompensaty zgodnie z MSR 32);
- b) opis posiadanego zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej, obejmujący:

- (i) opis charakteru i jakości posiadanego zabezpieczenia;
 - (ii) wyjaśnienie wszelkich znaczących zmian jakości tego zabezpieczenia lub wsparcia jakości kredytowej wynikających z pogorszenia lub zmian przyjętych przez jednostkę zasad dotyczących zabezpieczeń w trakcie okresu sprawozdawczego; oraz
 - (iii) informacje o instrumentach finansowych, w przypadku których ze względu na zabezpieczenie jednostka nie ujęła odpisu na oczekiwane straty kredytowe;
- c) informacje ilościowe o posiadanym zabezpieczeniu oraz innych formach wsparcia jakości kredytowej (np. kwantyfikacja stopnia, w jakim zabezpieczenie oraz inne formy wsparcia jakości kredytowej ograniczają ryzyko kredytowe) w odniesieniu do aktywów finansowych, które na dzień sprawozdawczy są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.
- 35L Jednostka ujawnia wynikającą z umowy kwotę pozostałą do spłaty z tytułu aktywów finansowych, które zostały odpisane w trakcie okresu sprawozdawczego i w dalszym ciągu są przedmiotem działań służących odzyskaniu należności.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe

- 35M Aby umożliwić użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę ekspozycji jednostki na ryzyko kredytowe oraz zrozumienie znaczących koncentracji jej ryzyka kredytowego, jednostka ujawnia, w podziale na *stopnie ratingu ryzyka kredytowego*, wartość bilansową brutto składników finansowych oraz ekspozycję na ryzyko kredytowe z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowej. Informacje te przedstawia się odrębnie dla instrumentów finansowych:
- a) w przypadku których odpis na oczekiwane straty kredytowe jest wyceniany w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym;
 - b) w przypadku których odpis na oczekiwane straty kredytowe jest wyceniany w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia i które są:
 - (i) instrumentami finansowymi, w przypadku których ryzyko kredytowe znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, ale które nie stanowią aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe;
 - (ii) aktywami finansowymi, które na dzień sprawozdawczy są dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (ale które nie zostały zakupione lub nie zostały utworzone jako aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe); oraz
 - (iii) należnościami z tytułu dostaw i usług, aktywami z tytułu umów oraz należnościami leasingowymi, w przypadku których odpisy na oczekiwane straty kredytowe są wyceniane zgodnie z paragrafem 5.5.15 MSSF 9;
 - c) które są zakupionymi lub utworzonymi aktywami finansowymi dotkniętymi utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.

- 35N W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, aktywów z tytułu umów oraz należności leasingowych, w odniesieniu do których jednostka stosuje paragraf 5.5.15 MSSF 9, informacje przedstawione zgodnie z paragrafem 35M mogą opierać się na macierzy rezerw (zob. paragraf 5.5.35 MSSF 9).

36 W odniesieniu do wszystkich instrumentów finansowych, które są objęte zakresem niniejszego MSSF, ale do których nie mają zastosowania wymogi dotyczące utraty wartości określone w MSSF 9, jednostka ujawnia w podziale na klasy instrumentów finansowych:

- (a) kwotę, która najlepiej odzwierciedla jej maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe na koniec okresu sprawozdawczego, nie uwzględniając żadnego posiadanego zabezpieczenia ani innych form wsparcia jakości kredytowej (np. porozumień dotyczących rozliczania w kwocie netto niekwalifikujących się do kompensaty zgodnie z MSR 32); informacja ta nie jest wymagana w przypadku instrumentów finansowych, których wartość bilansowa najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe;
- (b) opis posiadanego zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej, a także ich skutku finansowego (np. kwantyfikacja stopnia, w jakim zabezpieczenie oraz inne formy wsparcia jakości kredytowej ograniczają ryzyko kredytowe) w odniesieniu do kwoty, która najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe (ujawnionej zgodnie z pkt a) lub wyrażonej wartością bilansową instrumentu finansowego);

(c) [usunięty]

(d) [usunięty]

Aktywa finansowe, które są albo zaległe albo w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

37 [usunięty]

Uzyskane zabezpieczenia i inne elementy powodujące poprawę warunków kredytowania

38 Jeżeli w danym okresie jednostka uzyskuje aktywa finansowe lub niefinansowe, przejmując w posiadanie ustanowione na jej rzecz zabezpieczenie lub wykorzystując inne elementy powodujące poprawę warunków kredytowania (np. gwarancje), a przedmiotowe aktywa spełniają kryteria ujmowania określone w innych MSSF, jednostka ujawnia na dzień sprawozdawczy w odniesieniu do tych aktywów:

- (a) charakter i wartość bilansową składników aktywów; oraz
- (b) jeżeli składniki aktywów nie są łatwo wymienne na środki pieniężne – stosowaną przez nią politykę zbycia tych aktywów lub ich wykorzystania w ramach prowadzonej przez nią działalności.

Ryzyko płynności

39 Jednostka ujawnia:

- (a) analizę wymagalności zobowiązań finansowych niebędących instrumentami pochodnymi (w tym udzielonych gwarancji finansowych) prezentującą pozostałe umowne terminy wymagalności.
- (b) analizę wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych. Analiza wymagalności obejmuje pozostałe umowne terminy wymagalności dla tych pochodnych zobowiązań finansowych, w przypadku których umowne terminy wymagalności są kluczowe dla zrozumienia momentu wystąpienia przepływów pieniężnych (zob. paragraf B11B).

- (c) opis sposobu zarządzania ryzykiem płynności właściwym dla (a) i (b).

Ryzyko rynkowe

Analiza wrażliwości

- 40 Jednostka ujawnia określone poniżej informacje, chyba że spełnia warunki określone w paragrafie 41:

- a) analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które jednostka jest narażona na koniec okresu sprawozdawczego, pokazującą, jaki wpływ na wynik finansowy i kapitał własny miałyby zmiany w zakresie odpowiednich czynników ryzyka, które były potencjalnie możliwe na ten dzień;
- b) metody i założenia stosowane przy sporządzaniu analizy wrażliwości; oraz
- c) zmiany stosowanych metod i założeń w stosunku do poprzedniego okresu oraz przyczyny takich zmian.

- 41 Jeżeli jednostka sporządza analizę wrażliwości, np. określa wartość narażoną na ryzyko, która uwzględnia zależności między czynnikami ryzyka (np. stopami procentowymi i kursami wymiany walut) i którą wykorzystuje w celu zarządzania ryzykiem finansowym, to może ona skorzystać z tej analizy wrażliwości zamiast z analizy określonej w paragrafie 40. Jednostka ujawnia również:

- a) objaśnienie metody stosowanej przy sporządzaniu analizy wrażliwości oraz głównych parametrów i założeń związanych z udostępnionymi danymi; oraz
- b) objaśnienia celu stosowanej metody oraz ograniczeń, w związku z którymi informacje mogą nie odzwierciedlać w pełni wartości godziwej zaangażowanych aktywów i zobowiązań.

Ujawnianie innych informacji dotyczących ryzyka rynkowego

- 42 W przypadku gdy analizy wrażliwości ujawnione zgodnie z paragrafem 40 lub 41 nie są reprezentatywne dla ryzyka związanego z danym instrumentem finansowym (np. ponieważ stopień narażenia na ryzyko na koniec roku nie odzwierciedla stopnia narażenia na ryzyko w ciągu roku), jednostka ujawnia ten fakt oraz przyczyny, dla których w jej opinii przedmiotowe analizy wrażliwości nie są reprezentatywne.

PRZENIESIENIA AKTYWÓW FINANSOWYCH

- 42A Wymogi dotyczące ujawniania informacji zawarte w paragrafach 42B–42H odnoszące się do przeniesień aktywów finansowych uzupełniają pozostałe wymogi dotyczące ujawniania informacji zawarte w niniejszym MSSF. Jednostka ujawnia informacje wymagane w paragrafach 42B–42H w pojedynczej informacji dodatkowej w sprawozdaniu finansowym. Jednostka ujawnia wymagane informacje w odniesieniu do wszystkich przeniesionych aktywów finansowych, które nie są wyłączone z bilansu, oraz w odniesieniu do wszelkich utrzymanych zaangażowań w przeniesionych aktywach istniejących na dzień sprawozdawczy, niezależnie od tego kiedy dana transakcja przeniesienia miała miejsce. Do celów zastosowania wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w tych paragrafach, jednostka przenosi całość lub część składnika aktywów finansowych (przeniesiony składnik aktywów finansowych) wtedy i tylko wtedy, gdy jednostka:

- a) przenosi umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych; lub
- b) zachowuje umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych, ale w drodze porozumienia przyjmuje na siebie umowny obowiązek przekazania przepływów pieniężnych jednemu lub większej liczbie odbiorców.

42B Jednostka ujawnia informacje umożliwiające użytkownikom jej sprawozdań finansowych:

- a) zrozumienie relacji między przeniesionymi aktywami finansowymi, które nie są wyłączone z bilansu w całości, a powiązanymi z nimi zobowiązaniami; oraz
- b) ocenę istoty utrzymania zaangażowania jednostki w aktywach finansowych wyłączonych z bilansu i związanego z nim ryzyka.

42C Do celów zastosowania wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w paragrafach 42E–42H, jednostka utrzymuje zaangażowanie w przeniesionym składniku aktywów finansowych, jeżeli w ramach tego przeniesienia jednostka zachowuje jakiekolwiek umowne prawa lub obowiązki związane z przeniesionym składnikiem aktywów finansowych lub uzyskuje jakiekolwiek nowe umowne prawa lub obowiązki związane z przeniesionym składnikiem aktywów finansowych. Do celów zastosowania wymogów dotyczących ujawniania informacji zawartych w paragrafach 42E–42H, następujące pozycje nie stanowią utrzymania zaangażowania:

- a) zwykłe oświadczenia i gwarancje związane z przeniesieniami mającymi charakter oszustwa oraz koncepcjami zasadności, dobrej wiary i uczciwych transakcji, które mogłyby unieważnić przeniesienie w rezultacie postępowania na drodze sądowej;
- b) porozumienie, w ramach którego jednostka zachowuje umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje na siebie umowny obowiązek przekazania przepływów pieniężnych jednemu lub większej liczbie jednostek, przy czym spełnione są warunki określone w paragrafie 3.2.5 pkt a)–c) MSSF 9;
- c) porozumienie, w ramach którego jednostka zachowuje umowne prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów finansowych, ale przyjmuje na siebie umowny obowiązek przekazania przepływów pieniężnych jednemu lub większej liczbie odbiorców, przy czym spełnione są warunki określone w paragrafach 19 pkt a)–c) MSR 39.

Przeniesione aktywa finansowe, które nie są wyłączone z bilansu w całości

42D Jednostka mogła przenieść aktywa finansowe w taki sposób, że część lub całość przeniesionych aktywów finansowych nie kwalifikuje się do zaprzestania ujmowania. Aby spełnić cele określone w paragrafie 42B pkt a), jednostka ujawnia następujące informacje na każdy dzień sprawozdawczy w odniesieniu do każdej klasy przeniesionych aktywów finansowych, w przypadku których zaprzestanie ujmowania nie nastąpiło w całości:

- a) charakter przeniesionych aktywów;
- b) charakter ryzyka właścicielskiego, na jakie jest narażona jednostka, i charakter korzyści właścicielskich, jakie uzyskuje;

- c) opis charakteru relacji między przeniesionymi aktywami a powiązanymi z nimi zobowiązaniami, w tym ograniczeń wynikających z przeniesienia, dotyczących wykorzystania przez jednostkę sprawozdawczą przeniesionych aktywów;
- d) jeżeli kontrahent (kontrahenci) w stosunku do powiązanych zobowiązań odwołuje (odwołują) się tylko do przeniesionych aktywów, wykaz określający wartość godziwą przeniesionych aktywów, wartość godziwą powiązanych z nimi zobowiązań oraz pozycję netto (różnicę między wartością godziwą przeniesionych aktywów a powiązanych z nimi zobowiązań);
- e) jeżeli jednostka w dalszym ciągu ujmuje w bilansie wszystkie przeniesione aktywa, wartości bilansowe przeniesionych aktywów finansowych i powiązanych z nimi zobowiązań;
- f) jeżeli jednostka w dalszym ciągu ujmuje aktywa w stopniu, w jakim utrzymuje zaangażowanie (zob. paragraf 3.2.6 pkt c) ppkt (ii) oraz paragraf 3.2.16 MSSF 9), wartość bilansową ogółem pierwotnych aktywów przed przeniesieniem, wartość bilansową aktywów, które jednostka w dalszym ciągu ujmuje, i wartość bilansową powiązanych z nimi zobowiązań.

Przeniesione aktywa finansowe, które są wyłączone z bilansu w całości

42E Aby spełnić cele określone w paragrafie 42B pkt b), w przypadku gdy jednostka w całości zaprzestaje ujmowania przeniesionych aktywów finansowych (zob. paragraf 3.2.6 pkt a) i pkt c) ppkt (i) MSSF 9), ale utrzymuje zaangażowanie w tych aktywach, jednostka ujawnia co najmniej następujące informacje na każdy dzień sprawozdawczy w odniesieniu do każdego rodzaju utrzymanego zaangażowania:

- a) wartość bilansową aktywów i zobowiązań, które są ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jednostki i stanowią utrzymane zaangażowanie jednostki w wyłączonych aktywach finansowych, oraz pozycje, w których ujmowane są wartości bilansowe tych aktywów i zobowiązań;
- b) wartość godziwą aktywów i zobowiązań, które stanowią utrzymane zaangażowanie jednostki w wyłączonych aktywach finansowych;
- c) kwotę, która najlepiej oddaje maksymalną ekspozycję jednostki na stratę z tytułu utrzymanego zaangażowania w wyłączonych aktywach finansowych, oraz informację o sposobie ustalenia maksymalnej ekspozycji na stratę;
- d) niezdyskontowane wypływy środków pieniężnych, które byłyby lub mogłyby być wymagane do odkupienia wyłączonych aktywów finansowych (na przykład cena wyjściowa w umowie opcji), lub inne kwoty należne stronie otrzymującej z tytułu przeniesionych aktywów. Jeżeli wypływy środków pieniężnych są zmienne, ujawniona kwota powinna opierać się na warunkach, jakie istnieją na każdy dzień sprawozdawczy;

- e) analizę terminów wymagalności dotyczącą niezdyskontowanych wypływów środków pieniężnych, które byłyby lub mogłyby być wymagane do odkupienia wyłączonych aktywów finansowych lub innych kwot należnych stronie otrzymującej z tytułu przeniesionych aktywów, pokazującą pozostałe umowne terminy wymagalności w odniesieniu do utrzymanego zaangażowania jednostki;
- f) informacje jakościowe wyjaśniające i potwierdzające ujawniane informacje ilościowe wymagane w pkt a)–e).

42F Jednostka może agregować informacje wymagane na mocy paragrafu 42E w odniesieniu do danego składnika aktywów, jeżeli jednostka ma więcej niż jeden rodzaj utrzymanego zaangażowania w ten wyłączony składnik aktywów finansowych, i może ujmować je w swojej sprawozdawczości w ramach jednego rodzaju utrzymanego zaangażowania.

42G Ponadto jednostka ujawnia następujące informacje w odniesieniu do każdego rodzaju utrzymanego zaangażowania:

- a) zysk lub stratę ujęte na dzień przeniesienia aktywów;
- b) ujęte przychody i koszty, zarówno w okresie sprawozdawczym, jak i w ujęciu narastającym, związane z utrzymanym zaangażowaniem jednostki w wyłączonych aktywach finansowych (na przykład zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych);
- c) jeżeli całkowita kwota przychodów z przeniesień (które kwalifikują się do wyłączenia) w okresie sprawozdawczym nie jest równomiernie rozłożona w całym okresie sprawozdawczym (na przykład jeżeli znaczna część przeniesień przypada na ostatnie dni okresu sprawozdawczego):
 - (i) kiedy w trakcie okresu sprawozdawczego miała miejsce największa część przeniesień (na przykład w ciągu ostatnich pięciu dni przed końcem okresu sprawozdawczego),
 - (ii) ujętą kwotę (na przykład powiązane zyski lub straty) z tytułu przeniesień w danej części okresu sprawozdawczego, oraz
 - (iii) całkowitą kwotę przychodów z przeniesień w danej części okresu sprawozdawczego.

Jednostka przekazuje powyższe informacje w odniesieniu do każdego okresu, dla którego sporządzane jest sprawozdanie z całkowitych dochodów.

Informacje dodatkowe

42H Jednostka ujawnia wszelkie dodatkowe informacje, które uznaje za konieczne w celu wypełnienia celów w zakresie ujawniania informacji określonych w paragrafie 42B.

PIERWSZE ZASTOSOWANIE MSSF 9

42I W okresie sprawozdawczym, który obejmuje dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, jednostka ujawnia następujące informacje dla każdej klasy aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na dzień pierwszego zastosowania:

- a) pierwotną kategorię wyceny oraz wartość bilansową określoną zgodnie z MSR 39 lub zgodnie z poprzednią wersją MSSF 9 (jeżeli wybrane przez jednostkę podejście do stosowania MSSF 9 obejmuje więcej niż jeden dzień pierwszego zastosowania w odniesieniu do różnych wymogów);

b) nową kategorię wyceny oraz wartość bilansową określoną zgodnie z MSSF 9;

c) kwotę wszelkich aktywów finansowych i zobowiązań finansowych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, które zostały uprzednio wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, ale nie są już w ten sposób wyznaczane, rozróżniając między tymi aktywami finansowymi i zobowiązaniami finansowymi, w przypadku których MSSF 9 wymaga od jednostki przeklasyfikowania, oraz tymi, w przypadku których jednostka podejmuje decyzję o przeklasyfikowaniu na dzień pierwszego zastosowania.

Zgodnie z paragrafem 7.2.2 MSSF 9, zależnie od wybranego przez jednostkę podejścia do stosowania MSSF 9, okres przejściowy może obejmować jeden lub więcej niż jeden dzień pierwszego zastosowania. W związku z tym przepisy niniejszego paragrafu mogą prowadzić do ujawnienia informacji na więcej niż jeden dzień pierwszego zastosowania. Jednostka przedstawia ujawniane informacje ilościowe w formie tabeli, o ile inny format nie jest bardziej odpowiedni.

42J W okresie sprawozdawczym, który obejmuje dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, jednostka ujawnia informacje jakościowe umożliwiające użytkownikom zrozumienie:

a) sposobu, w jaki zastosowała wymogi dotyczące klasyfikacji określone w MSSF 9 w odniesieniu do tych aktywów finansowych, których klasyfikacja uległa zmianie w wyniku zastosowania MSSF 9;

b) powody każdego wyznaczenia lub cofnięcia wyznaczenia aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy na dzień pierwszego zastosowania.

Zgodnie z paragrafem 7.2.2 MSSF 9, zależnie od wybranego przez jednostkę podejścia do stosowania MSSF 9, okres przejściowy może obejmować jeden lub więcej niż jeden dzień pierwszego zastosowania. W związku z tym przepisy niniejszego paragrafu mogą prowadzić do ujawnienia informacji na więcej niż jeden dzień pierwszego zastosowania.

42K W okresie sprawozdawczym, w którym jednostka po raz pierwszy stosuje wymogi dotyczące klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zawarte w MSSF 9 (tj. kiedy jednostka dokonuje przejścia z MSR 39 na MSSF 9 w odniesieniu do aktywów finansowych), przedstawia ona informacje określone w paragrafach 42L–42O niniejszego MSSF zgodnie z wymogami paragrafu 7.2.15 MSSF 9.

42L Jeżeli wymaga tego paragraf 42K, jednostka ujawnia zmiany klasyfikacji aktywów finansowych i zobowiązań finansowych na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, wykazując odrębnie:

a) zmiany wartości bilansowych na podstawie ich kategorii wyceny zgodnie z MSR 39 (tj. niewynikające ze zmiany atrybutu wyceny w związku z przejściem na MSSF 9); oraz

b) zmiany wartości bilansowych wynikające ze zmiany atrybutu wyceny w związku z przejściem na MSSF 9;

Ujawnień informacji, o których mowa w niniejszym paragrafie, nie trzeba dokonywać po rocznym okresie sprawozdawczym, w którym jednostka po raz pierwszy stosuje wymogi dotyczące klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zawarte w MSSF 9.

42M Jeżeli wymaga tego paragraf 42K, jednostka ujawnia następujące informacje dotyczące aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, które w wyniku przejścia na MSSF 9 zostały przeklasyfikowane w taki sposób, że są wyceniane w zamortyzowanym koszcie oraz, w przypadku aktywów finansowych, które zostały przeklasyfikowane z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy w taki sposób, że są wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody:

- a) wartość godziwą aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych na koniec okresu sprawozdawczego; oraz
- b) wartość godziwą zysku lub straty, które zostałyby ujęte w wyniku finansowym lub w innych całkowitych dochodach w trakcie okresu sprawozdawczego, jeżeli aktywa finansowe lub zobowiązania finansowe nie zostałyby przekwalifikowane.

Ujawnień informacji, o których mowa w niniejszym paragrafie, nie trzeba dokonywać po rocznym okresie sprawozdawczym, w którym jednostka po raz pierwszy stosuje wymogi dotyczące klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zawarte w MSSF 9.

42N Jeżeli wymaga tego paragraf 42K, jednostka ujawnia następujące informacje dotyczące aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, które w wyniku przejścia na MSSF 9 zostały przeklasyfikowane z kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:

- a) efektywną stopę procentową ustaloną na dzień pierwszego zastosowania; oraz
- b) ujęte przychody lub koszty z tytułu odsetek.

Jeżeli jednostka traktuje wartość godziwą składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego jako nową wartość bilansową brutto na dzień pierwszego zastosowania (zob. paragraf 7.2.11 MSSF 9), ujawnień informacji, o których mowa w niniejszym paragrafie, dokonuje się dla każdego okresu sprawozdawczego aż do zaprzestania ujmowania. Z kolei ujawnień informacji, o których mowa w niniejszym paragrafie, nie trzeba dokonywać po rocznym okresie sprawozdawczym, w którym jednostka po raz pierwszy stosuje wymogi dotyczące klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych zawarte w MSSF 9.

42O Jeżeli jednostka przedstawia ujawnienia informacji określone w paragrafach 42K–42N, ujawnienia te, jak również ujawnienia określone w paragrafie 25 niniejszego MSSF, muszą umożliwiać uzgodnienie między:

- a) kategoriami wyceny przedstawionymi zgodnie z MSR 39 i MSSF 9; oraz
- b) klasą instrumentu finansowego

na dzień pierwszego zastosowania.

42P Na dzień pierwszego zastosowania sekcji 5.5 MSSF 9 jednostka jest zobowiązana do ujawnienia informacji, które pozwalałyby na uzgodnienie rezerw zamknięcia z tytułu utraty wartości zgodnie z MSR 39 i rezerw zgodnie z MSR 37 z odpisami otwarcia na oczekiwane straty kredytowe określonymi zgodnie z MSSF 9. W przypadku aktywów finansowych ujawnienie to zapewnia się przez kategorie wyceny powiązanych aktywów finansowych zgodnie z MSR 39 i MSSF 9 i pokazuje ono odrębnie wpływ zmian kategorii wyceny na odpis na oczekiwane straty kredytowe na ten dzień.

42Q W okresie sprawozdawczym, który obejmuje dzień pierwszego zastosowania MSSF 9, jednostka nie jest zobowiązana do ujawnienia kwot pozycji, które zostałyby przedstawione zgodnie z wymogami dotyczącymi klasyfikacji i wyceny (które obejmują wymogi dotyczące wyceny aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie oraz utraty wartości zawarte w sekcjach 5.4 i 5.5 MSSF 9) zawartymi w:

a) MSSF 9 dla poprzednich okresów; oraz

b) MSR 39 dla bieżącego okresu.

42R Zgodnie z paragrafem 7.2.4 MSSF 9, jeżeli na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 jest niewykonalne w praktyce (zgodnie z definicją w MSR 8), aby jednostka oceniła zmienioną wartość pieniądza w czasie zgodnie z paragrafami B4.1.9B–B4.1.9D MSSF 9 na podstawie faktów i okoliczności występujących w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych, jednostka ocenia wynikające z umowy przepływy pieniężne charakterystyczne dla tego składnika aktywów finansowych na podstawie faktów i okoliczności występujących w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych bez uwzględniania wymogów związanych ze zmianą wartości pieniądza w czasie zawartych w paragrafach B4.1.9B–B4.1.9D MSSF 9. Jednostka ujawnia wartość bilansową na dzień sprawozdawczy aktywów finansowych, których wynikające z umowy przepływy pieniężne charakterystyczne dla tych aktywów finansowych zostały ocenione na podstawie faktów i okoliczności występujących w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych bez uwzględniania wymogów związanych ze zmianą wartości pieniądza w czasie zawartych w paragrafach B4.1.9B–B4.1.9D MSSF 9, do chwili zaprzestania ujmowania tych składników finansowych.

42S Zgodnie z paragrafem 7.2.5 MSSF 9, jeżeli na dzień pierwszego zastosowania jest niewykonalne w praktyce (zgodnie z definicją w MSR 8), aby jednostka oceniła, czy wartość godziwa przedpłaty nie ma znaczenia zgodnie z paragrafem B4.1.12 pkt d) MSSF 9 na podstawie faktów i okoliczności występujących w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych, jednostka ocenia wynikające z umowy przepływy pieniężne charakterystyczne dla tego składnika aktywów finansowych na podstawie faktów i okoliczności występujących w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych bez uwzględniania wyjątku dotyczącego przedpłat określonego w paragrafie B4.1.12 MSSF 9. Jednostka ujawnia wartość bilansową na dzień sprawozdawczy aktywów finansowych, których wynikające z umowy przepływy pieniężne charakterystyczne dla tych aktywów finansowych zostały ocenione na podstawie faktów i okoliczności występujących w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów finansowych bez uwzględniania wyjątku dotyczącego przedpłat określonego w paragrafie B4.1.12 MSSF 9, do chwili zaprzestania ujmowania tych składników finansowych.

DATA WEJŚCIA W ŻYCIE I PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

43 Jednostka zastosuje niniejszy standard do rocznych okresów rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2007 r. i później. Zaleca się wcześniejsze stosowanie standardu. Jeżeli jednostka zastosuje niniejszy standard do wcześniejszego okresu, to ujawnia ten fakt.

- 44 Jeżeli jednostka zastosuje niniejszy standard do rocznych okresów rozpoczynających się przed dniem 1 stycznia 2006 r., to nie prezentuje informacji porównawczych w stosunku do informacji, które należy ujawnić na mocy paragrafów 31–42, które dotyczą charakteru i zakresu ryzyka związanego z instrumentami finansowymi.
- 44A MSR 1 (zaktualizowany w 2007 r.) zmienił terminologię zastosowaną we wszystkich MSSF. Ponadto wpłynął na zmianę paragrafów 20, 21, 23c) i d), 27c) oraz paragrafu B5 Załącznika B. Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do rocznych okresów obrotowych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 r. i później. Jeżeli jednostka zastosuje MSR 1 (zaktualizowany w 2007 r.) w odniesieniu do wcześniejszego okresu, niniejsze zmiany również mają zastosowanie do tego wcześniejszego okresu.
- 44B MSSF 3 (zaktualizowany w 2008 r.) usunął paragraf 3 pkt c). Jednostka stosuje tę zmianę w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 lipca 2009 r. i później. Jeżeli jednostka zastosuje MSSF 3 (zaktualizowany w 2008 r.) w odniesieniu do wcześniejszego okresu, zmiana ta jest również stosowana w odniesieniu do tego wcześniejszego okresu. Zmiana ta nie jest jednak stosowana w odniesieniu do zapłaty warunkowej wynikającej z połączenia jednostek, w przypadku którego data przejęcia poprzedza zastosowanie MSSF 3 (zaktualizowanego w 2008 r.). Tego rodzaju zapłata jest ujmowana przez jednostkę zgodnie z paragrafami 65A–65E MSSF 3 (zmienionego w 2010 r.).
- 44C Jednostka stosuje zmianę w paragrafie 3 w odniesieniu do rocznych okresów rozpoczynających dnia 1 stycznia 2009 r. i później. Jeżeli jednostka zastosuje dokument *Instrumenty finansowe z opcją sprzedaży oraz obowiązki związane z likwidacją* (zmiany w MSR 32 i MSR 1) wydany w lutym 2008 r. w odniesieniu do wcześniejszego okresu, zmiana w paragrafie 3 ma zastosowanie do tego wcześniejszego okresu.
- 44D Paragraf 3 a) został zmieniony na podstawie *Zmian MSSF* wydanych w maju 2008 r. Jednostka stosuje tę zmianę w odniesieniu do rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2009 r. i później. Wcześniej zastosowanie jest dozwolone. Jeżeli jednostka stosuje tę zmianę w odniesieniu do wcześniejszego okresu, fakt ten ujawnia i stosuje jednocześnie w odniesieniu do tego wcześniejszego okresu zmiany do paragrafu 1 MSR 28, paragrafu 1 MSR 31 i paragrafu 4 MSR 32 wprowadzone w maju 2008 r. Jednostka może stosować tę zmianę prospektywnie.
- 44E [usunięty]
- 44F [usunięty]
- 44G ~~Dokument *Udoskonalenie wymogów dotyczących ujawnień dotyczących instrumentów finansowych* (Zmiany do MSSF 7) opublikowany w marcu 2009 r. zmienił paragrafy 27, 39 i B11 oraz dodał paragrafy 27A, 27B, B10A oraz B11A–B11F. Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 r. lub później. W pierwszym roku stosowania jednostka nie musi przedstawiać danych porównywalnych w ramach ujawnień wymaganych przez te zmiany. Wcześniej zastosowanie jest dozwolone. Jeżeli jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do wcześniejszych okresów, fakt ten ujawnia.~~

DATA WEJŚCIA W ŻYCIE I PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

44G Dokument *Udoskonalenie wymogów dotyczących ujawnień dotyczących instrumentów finansowych* (Zmiany do MSSF 7) opublikowany w marcu 2009 r. zmienił paragrafy 27, 39 i B11 oraz dodał paragrafy 27A, 27B, B10A oraz B11A–B11F. Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2009 r. i później. Jednostka nie musi ujawniać informacji wymaganych na mocy tych zmian w przypadku:

- (a) okresów rocznych lub śródrocznych, w tym sprawozdań z sytuacji finansowej, prezentowanych w trakcie rocznego okresu porównawczego kończącego się przed 31 grudnia 2009 r., lub
- (b) sprawozdań z sytuacji finansowej prezentowanych z początkiem najwcześniejszego okresu porównawczego w terminie przed 31 grudnia 2009 r.

Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone. Jeżeli jednostka zastosuje te zmiany w odniesieniu do wcześniejszego okresu, fakt ten ujawnia. (*)

(*) Paragraf 44G zmieniono w następstwie opublikowania w styczniu 2010 r. dokumentu *Ograniczone zwolnienie jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy z ujawniania informacji porównawczych zgodnie z MSSF 7* (zmiana do MSSF 1). Rada zmieniła paragraf 44G celem sprecyzowania jego konkluzji i zamierzonych przepisów przejściowych dla dokumentu *Udoskonalenie wymogów dotyczących ujawnień dotyczących instrumentów finansowych* (Zmiana do MSSF 7).

44K Paragraf 44B został zmieniony na podstawie dokumentu *Zmiany MSSF* wydane w maju 2010 r. Jednostka stosuje tę zmianę w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 lipca 2010 r. i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone.

44L Dokument *Zmiany MSSF* wydany w maju 2010 r. dodał paragraf 32A oraz zmienił paragrafy 34 i 36–38. Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2011 r. i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone. Jeżeli jednostka zastosuje te zmiany w odniesieniu do wcześniejszego okresu, fakt ten ujawnia.

44M Dokument *Ujawnianie informacji – Przeniesienia aktywów finansowych* (Zmiany do MSSF 7), opublikowany w październiku 2010 r., skreśla paragraf 13 i dodaje paragrafy 42A–42H i B29–B39. Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 r. i później. Dopuszcza się wcześniejsze zastosowanie. Jeżeli jednostka zastosuje zmiany wcześniej, ujawnia ten fakt. Jednostka nie musi ujawniać informacji wymaganych na mocy tych zmian w odniesieniu do okresów sprawozdawczych, które rozpoczynają się przed datą pierwszego zastosowania tych zmian.

44O MSSF 10 i MSSF 11 *Wspólne ustalenia umowne*, wydane w maju 2011 r., spowodowały zmiany w paragrafie 3. Jednostka powinna stosować te zmiany wtedy, gdy stosuje MSSF 10 i MSSF 11.

44P Na podstawie MSSF 13, wydane w maju 2011 r., zmieniono paragrafy 3, 28, 29, B4 i B26 oraz załącznik A, a także skreślono paragrafy 27–27B. Jednostka stosuje te zmiany, stosując MSSF 13.

- 44Q Dokument *Prezentacja składników innych całkowitych dochodów* (zmiany do MSR 1), wydany w czerwcu 2011 r., zmienił paragraf 27B. Przy stosowaniu MSR 1 (zmienionego w czerwcu 2011 r.) jednostka stosuje tę zmianę.
- 44R Na podstawie dokumentu *Ujawnianie informacji – Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (Zmiany MSSF 7)*, opublikowanego w grudniu 2011 r., dodano paragrafy 13 A–13F oraz B40–B53. Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 r. i później. Jednostka ujawnia informacje wymagane na mocy tych zmian retrospektywnie.
- 44X Na podstawie dokumentu *Jednostki inwestycyjne* (Zmiany MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27), opublikowanego w październiku 2012 r., zmienił paragraf 3. Jednostka stosuje tę zmianę w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 r. i później. Wcześniejsze stosowanie dokumentu *Jednostki inwestycyjne* jest dozwolone. Jeżeli jednostka stosuje tę zmianę wcześniej, to jednocześnie stosuje również wszystkie zmiany ujęte w dokumencie *Jednostki inwestycyjne*.
- 44Z Na podstawie MSSF 9 wydanego w lipcu 2014 r. zmieniono paragrafy 2–5, 8–11, 14, 20, 28–30, 36, 42C–42E, załącznik A oraz paragrafy B1, B5, B9, B10, B22 i B27, skreślono paragrafy 12, 12 A, 16, 22–24, 37, 44E, 44F, 44H–44J, 44N, 44S–44 W, 44Y, B4 i załącznik D oraz dodano paragrafy 5 A, 10 A, 11 A, 11B, 12B–12D, 16 A, 20 A, 21 A–21D, 22 A–22C, 23 A–23F, 24 A–24G, 35 A–35N, 42I–42S, 44ZA i B8 A–B8J. Jednostka stosuje te zmiany, stosując MSSF 9. Zmiany te nie muszą być stosowane w odniesieniu do informacji porównawczych przedstawianych dla okresów przed dniem pierwszego zastosowania MSSF 9.
- 44ZA Zgodnie z paragrafem 7.1.2 MSSF 9, w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się przed 1 stycznia 2018 r. jednostka może postanowić o wcześniejszym stosowaniu jedynie wymogów dotyczących prezentacji zysków i strat z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, zawartych w paragrafie 5.7.1 pkt c) oraz paragrafach 5.7.7–5.7.9, 7.2.14 i B5.7.5–B5.7.20 MSSF 9, bez stosowania pozostałych wymogów MSSF 9. Jeżeli jednostka postanawia stosować jedynie wspomniane paragrafy MSSF 9, ujawnia ten fakt i dokonuje na bieżąco powiązanych ujawnień określonych w paragrafach 10–11 niniejszego MSSF (zmienionego przez MSSF 9 (2010 r.))
- 44AA Na podstawie dokumentu *Roczne zmiany MSSF Okres 2012-2014*, opublikowanego we wrześniu 2014 r., zmieniono paragrafy 44R i B30 oraz dodano paragraf B30 A. Jednostka stosuje te zmiany retrospektywnie zgodnie z MSR 8 *Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów* do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. i później, chyba że nie musi ona stosować zmian paragrafów B30 i B30 A do któregośkolwiek okresu rozpoczynającego się przed rocznym okresem, w odniesieniu do którego jednostka po raz pierwszy stosuje te zmiany. Wcześniejsze zastosowanie zmian paragrafów 44R, B30 i B30 A jest dozwolone. Jeżeli jednostka zastosuje te zmiany w odniesieniu do wcześniejszego okresu, fakt ten ujawnia.
- 44BB Na podstawie dokumentu *Disclosure Initiative* (Amendments to IAS 1), opublikowanego w grudniu 2014 r., zmieniono paragrafy 21 i B5. Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. i później. Dopuszcza się wcześniejsze stosowanie tych zmian.

- 44CC Na podstawie MSSF 16 *Leasing*, wydanych w styczniu 2016 r., zmieniono paragrafy 29 i B11D. Jednostka stosuje te zmiany, stosując MSSF 16.
- 44DD Na podstawie MSSF 17 wydanego w maju 2017 r. zmieniono paragrafy 3, 8 i 29 oraz skreślono paragraf 30. Na podstawie *Zmian MSSF 17* wydanych w czerwcu 2020 r. ponownie zmieniono paragraf 3. Jednostka stosuje te zmiany, stosując MSSF 17.
- 44DE Na podstawie wydanego we wrześniu 2019 r. dokumentu *Reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej*, którym zmieniono MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7, dodano paragrafy 24H i 44DF. Jednostka stosuje te zmiany, gdy stosuje zmiany MSSF 9 lub MSR 39.
- 44DF W okresie sprawozdawczym, w którym jednostka po raz pierwszy stosuje dokument *Reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej*, wydany we wrześniu 2019 r., jednostka nie ma obowiązku przedstawiania informacji ilościowych wymaganych na podstawie paragrafu 28 lit. f) MSR 8 *Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów*.
- 44GG Na podstawie opublikowanego w sierpniu 2020 r. dokumentu *Reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej – Etap 2*, który zmienia MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 i MSSF 16, dodano paragrafy 24I–24J i 44HH. Jednostka stosuje te zmiany, gdy stosuje zmiany MSSF 9, MSR 39, MSSF 4 lub MSSF 16.
- 44HH W okresie sprawozdawczym, w którym jednostka po raz pierwszy stosuje wymogi określone w dokumencie *Reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej – Etap 2*, jednostka nie ma obowiązku ujawniania informacji, które w innym przypadku byłyby wymagane na podstawie paragrafu 28 pkt f) MSR 8.
- 44II Na podstawie dokumentu *Disclosure of Accounting Policies* (Ujawnianie informacji dotyczących zasad (polityki) rachunkowości), który zmienia MSR 1 oraz IFRS Practice Statement 2 *Making Materiality Judgements* (Oświadczenie dotyczące praktycznych aspektów dokonywania subiektywnych ocen istotności) i który został opublikowany w lutym 2021 r., zmieniono paragrafy 21 i B5. Jednostka stosuje tę zmianę w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2023 r. i później. Dopuszcza się wcześniejsze stosowanie. Jeżeli jednostka zastosuje tę zmianę w odniesieniu do wcześniejszego okresu, ujawnia ten fakt.

WYCOFANIE MSR 30

- 45 Niniejszy MSSF zastępuje MSR 30 *Ujawnianie informacji w sprawozdaniach finansowych banków i podobnych instytucji finansowych*.

Załącznik a

Definicje terminów

Niniejszy załącznik stanowi integralną część MSSF.

Ryzyko kredytowe	Ryzyko, że jedna ze stron instrumentu finansowego, nie wywiązując się ze swoich zobowiązań, spowoduje poniesienie strat finansowych przez drugą ze stron.
Stopnie ratingu ryzyka kredytowego	Rating ryzyka kredytowego oparty na ryzyku wystąpienia niewykonania zobowiązania w przypadku określonego instrumentu finansowego.
Ryzyko walutowe	Ryzyko, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy środków pieniężnych z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany kursów wymiany walut.

Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy środków pieniężnych z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany rynkowych stóp procentowych.
liquidity risk	Ryzyko wystąpienia trudności w wypełnieniu przez jednostkę obowiązków wynikających z zobowiązań finansowych, których rozliczenie następuje poprzez dostarczenie środków pieniężnych lub innego rodzaju aktywów finansowych.
Zobowiązania z tytułu pożyczek	Zobowiązania z tytułu pożyczek to zobowiązania finansowe inne niż krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług na normalnych warunkach kredytowych
Ryzyko rynkowe	Ryzyko, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy środków pieniężnych z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany cen rynkowych. Ryzyko rynkowe obejmuje trzy rodzaje ryzyka: ryzyko walutowe , ryzyko stopy procentowej i inne ryzyko cenowe .
Inne ryzyko cenowe	Ryzyko, że wartość godziwa instrumentu finansowego lub przyszłe przepływy pieniężne z nim związane będą ulegać wahaniom ze względu na zmiany cen rynkowych (inne niż wynikające z ryzyka stopy procentowej lub ryzyka walutowego), niezależnie od tego, czy zmiany te spowodowane są czynnikami charakterystycznymi dla poszczególnych instrumentów finansowych lub dla ich emitenta, czy też czynnikami odnoszącymi się do wszystkich podobnych instrumentów finansowych będących przedmiotem obrotu na rynku.

Następujące terminy zdefiniowane są w paragrafie 11 MSR 32, paragrafie 9 MSR 39, załączniku A do MSSF 9 lub załączniku A do MSSF 13 oraz są stosowane w niniejszym MSSF w rozumieniu określonym w MSR 32, MSR 39, MSSF 9 i MSSF 13:

- zamortyzowany koszt składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego;
- aktywa z tytułu umów;
- aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe;
- zaprzestanie ujmowania;
- instrument pochodny;
- dywidendy;
- metoda efektywnej stopy procentowej;
- instrument kapitałowy;
- oczekiwane straty kredytowe;
- wartość godziwa;
- składnik aktywów finansowych;
- umowa gwarancji finansowej;
- instrument finansowy;
- zobowiązanie finansowe;
- zobowiązanie finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- planowana transakcja;
- wartość bilansowa brutto;
- instrument zabezpieczający;
- przeznaczone do obrotu;
- zysk lub strata z tytułu utraty wartości;
- odpis na oczekiwane straty kredytowe;
- zakupiony lub utworzony składnik aktywów finansowych dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe;
- dzień przeklasyfikowania;
- standaryzowana transakcja kupna lub sprzedaży.

*Załącznik B***Objaśnienie stosowania**

Niniejszy załącznik stanowi integralną część MSSF.

**KATEGORIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I ZAKRES UJAWNIA-
NYCH INFORMACJI (PARAGRAF 6)**

- B1** Zgodnie z paragrafem 6 jednostka zobowiązana jest do zgrupowania instrumentów finansowych w klasach, które są właściwe ze względu na charakter ujawnianych informacji oraz uwzględniają cechy tych instrumentów finansowych. Klasy, o których mowa w paragrafie 6, ustalane są przez jednostkę, w związku z czym różnią się od kategorii instrumentów finansowych określonych w MSSF 9 (określającym, w jaki sposób należy wyceniać instrumenty finansowe oraz gdzie należy ująć zmiany wartości godziwej).
- B2** Określając kategorie instrumentów finansowych, jednostka przynajmniej:
- a) odróżnia instrumenty wyceniane w zamortyzowanym koszcie od instrumentów wycenianych w wartości godziwej;
 - b) przypisuje do odrębnej/odrębnych kategorii instrumenty finansowe niewchodzące w zakres niniejszego MSSF.
- B3** Biorąc pod uwagę swoją sytuację, jednostka decyduje, jak szczegółowe informacje udostępnia w celu spełnienia wymagań niniejszego MSSF, jaki nacisk kładzie na poszczególne aspekty wymogów oraz w jaki sposób grupuje informacje, aby przedstawić całościową sytuację, nie łącząc informacji o różnych cechach. Konieczne jest zapewnienie równowagi, tak aby sprawozdanie finansowe nie zawierało nadmiernie szczegółowych informacji, które nie będą pomocne dla użytkowników sprawozdania finansowego oraz aby nie ukrywać ważnych informacji w wyniku zbytniego pogrupowania informacji. Na przykład jednostka nie może ukrywać ważnych informacji, umieszczając je pośród licznych szczegółowych informacji o niewielkim poziomie istotności. Podobnie, jednostka nie może ujawniać informacji pogrupowanych w sposób, który powoduje zatarcie istotnych różnic pomiędzy poszczególnymi transakcjami lub powiązanymi rodzajami ryzyka.

**ISTOTNOŚĆ WPLYWU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA
SYTUACJĘ FINANSOWĄ I WYNIK DZIAŁALNOŚCI**

**Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez
wynik finansowy (paragraf 10 i 11)**

- B4** [usunięty]

**Ujawnianie innych informacji – zasady (polityka) rachunkowości
(paragraf 21)**

- B5** Paragraf 21 wymaga ujawnienia istotnych informacji dotyczących zasad (polityki) rachunkowości, przy czym zakłada się, że obejmują one informacje na temat podstawy (lub podstaw) wyceny instrumentów finansowych wykorzystane do sporządzenia sprawozdania finansowego. W przypadku instrumentów finansowych wymagane może być ujawnienie następujących informacji:

- (a) w odniesieniu do zobowiązań finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:
 - (i) charakter zobowiązań finansowych, które jednostka wyznaczyła jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy;
 - (ii) kryteria wyznaczenia takich zobowiązań finansowych jako wycenianych w ten sposób w momencie początkowego ujęcia; oraz
 - (iii) w jaki sposób jednostka spełniła warunki takiego wyznaczenia określone w paragrafie 4.2.2 MSSF 9;
- (aa) w odniesieniu do aktywów finansowych wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:
 - (i) charakter aktywów finansowych, które jednostka wyznaczyła jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy; oraz
 - (ii) w jaki sposób jednostka spełniła kryteria takiego wyznaczenia określone w paragrafie 4.1.5 MSSF 9;
- (b) [usunięty]
- (c) czy standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży składników finansowych ujmuje się na dzień zawarcia, czy na dzień rozliczenia transakcji (zob. paragraf 3.1.2 MSSF 9);
- (d) [usunięty]
- (e) sposób ustalania zysków lub strat netto dla każdej kategorii instrumentów finansowych (zob. paragraf 20 a)), np. czy zyski lub straty netto od pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują przychody z tytułu odsetek lub dywidend;
- (f) [usunięty]
- (g) [usunięty]

Paragraf 122 MSR 1 (zaktualizowanego w 2007 r.) wymaga także, aby jednostka ujawniła, wraz z istotnymi informacjami dotyczącymi zasad (polityki) rachunkowości lub innymi informacjami dodatkowymi, subiektywne oceny – poza tymi, które wiążą się z szacunkami – których dokonało kierownictwo w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości jednostki i które mają najbardziej istotny wpływ na kwoty ujęte w sprawozdaniu finansowym.

CHARAKTER I ZAKRES RYZYKA ZWIĄZANEGO Z INSTRUMENTAMI FINANSOWYMI (PARAGRAFY 31–42)

- B6 Informacje, których ujawnienie jest wymagane na mocy paragrafów 31–42, powinny zostać przedstawione albo w sprawozdaniu finansowym, albo włączone poprzez odniesienie ze sprawozdania finansowego do innego rodzaju sprawozdania, np. sprawozdania zarządu lub sprawozdania na temat ryzyka, do których użytkownicy sprawozdania finansowego mają dostęp na tych samych warunkach i w tym samym terminie jak w przypadku sprawozdania finansowego. Bez informacji włączonych poprzez odniesienie sprawozdanie finansowe jest niekompletne.

Ujawnianie informacji ilościowych (paragraf 34)

B7 Zgodnie z paragrafem 34 a) wymagane jest ujawnienie skróconych danych ilościowych na temat stopnia narażenia jednostki na ryzyko w oparciu o informacje przekazane wewnętrznie kluczowemu personelowi kierowniczemu tej jednostki. Kiedy jednostka stosuje wiele metod zarządzania ryzykiem, to ujawnia informacje w oparciu o metodę lub metody, która/które zapewniają najbardziej odpowiednie i wiarygodne informacje. Kwestię znaczenia i wiarygodności omówiono w MSR 8 *Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów*.

B8 Zgodnie z paragrafem 34 c) wymagane jest ujawnienie informacji o koncentracji ryzyka. Koncentracja ryzyka wynika z instrumentów finansowych, które mają podobne cechy i na które zmiany warunków gospodarczych lub innych warunków mają zbliżony wpływ. Identyfikacja koncentracji ryzyka wymaga dokonania oceny uwzględniającej sytuację finansową jednostki. Ujawnienie informacji o koncentracji ryzyka obejmuje:

- a) opis, w jaki sposób kierownictwo ustala koncentrację;
- b) opis wspólnych cech wyróżniających dany rodzaj koncentracji (np. kontrahentów, obszaru geograficznego, waluty lub rynku); oraz
- c) wysokość stopnia narażenia na ryzyko związane ze wszystkimi instrumentami finansowymi mającymi wyżej wymienione cechy.

Praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym (paragrafy 35F–35G)

B8A Paragraf 35F pkt b) nakłada wymóg ujawnienia informacji dotyczących sposobu, w jaki jednostka zdefiniowała niewykonanie zobowiązania dla różnych instrumentów finansowych oraz powody wyboru tych definicji. Zgodnie z paragrafem 5.5.9 MSSF 9 podstawą ustalenia, czy oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia powinny zostać ujęte, jest wzrost ryzyka niewykonania zobowiązania, jaki nastąpił od momentu początkowego ujęcia. Informacje dotyczące przyjętych przez jednostkę definicji niewykonania zobowiązania, które mają ułatwić użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie sposobu, w jaki jednostka zastosowała wymogi dotyczące oczekiwanych strat kredytowych zawarte w MSSF 9, mogą obejmować:

- a) czynniki jakościowe i ilościowe uwzględnione przy definiowaniu niewykonania zobowiązania;
- b) informację, czy w odniesieniu do różnych rodzajów instrumentów finansowych zastosowano różne definicje; oraz
- c) założenia dotyczące wskaźnika poprawy sytuacji (tj. liczby aktywów finansowych, które ponownie otrzymują status niezagrożonych) po tym jak w przypadku składnika aktywów finansowych odnotowano niewykonanie zobowiązania.

B8B Aby ułatwić użytkownikom sprawozdania finansowego ocenę przyjętych przez jednostkę zasad restrukturyzacji i modyfikacji, paragraf 35F pkt f) ppkt (i) nakłada wymóg ujawniania informacji o sposobie monitorowania przez jednostkę zakresu, w jakim odpis na oczekiwane straty kredytowe związane z aktywami finansowymi ujawniony uprzednio zgodnie z paragrafem 35F pkt f) ppkt (i) jest po początkowym ujęciu wyceniany w kwocie równej oczekiwanym

stratom kredytowym w całym okresie życia zgodnie z paragrafem 5.5.3 MSSF 9. Informacje ilościowe, które ułatwią użytkownikom zrozumienie późniejszego wzrostu ryzyka kredytowego zmodyfikowanych aktywów finansowych, mogą obejmować informacje o zmodyfikowanych aktywach finansowych spełniających kryteria określone w paragrafie 35F pkt f) ppkt (i), w przypadku których odpis na oczekiwane straty kredytowe zmienił się na wyceniany w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia (tj. wskaźnik pogorszenia sytuacji).

- B8C Paragraf 35G pkt a) wymaga ujawnienia informacji o podstawie danych wejściowych i założeń oraz technik szacowania wykorzystywanych w celu stosowania wymogów dotyczących utraty wartości zawartych w MSSF 9. Założenia i dane wejściowe wykorzystywane przez jednostkę do wyceny oczekiwanych strat kredytowych lub ustalenia stopnia wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia mogą obejmować informacje uzyskane z wewnętrznych informacji historycznych lub sprawozdań dotyczących ratingu oraz założenia dotyczące oczekiwanego okresu życia instrumentów finansowych oraz momentu sprzedaży zabezpieczenia.

Zmiany odpisu na oczekiwane straty kredytowe (paragraf 35H)

- B8D Zgodnie z paragrafem 35H jednostka jest zobowiązana wyjaśnić przyczyny zmian w odpisie na oczekiwane straty kredytowe w trakcie okresu. Oprócz uzgodnienia między saldem otwarcia i saldem zamknięcia odpisu na oczekiwane straty kredytowe konieczne może się okazać przedstawienie opisowego wyjaśnienia tych zmian. To opisowe wyjaśnienie może zawierać analizę powodów zmian w odpisie na oczekiwane straty kredytowe w trakcie okresu, obejmującą:

- a) skład portfela;
- b) wolumen zakupionych lub powstałych instrumentów finansowych; oraz
- c) rozmiar oczekiwanych strat kredytowych.

- B8E W przypadku zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowej odpis na oczekiwane straty kredytowe ujmuje się jako rezerwę. Jednostka powinna ujawniać informacje o zmianach w odpisie na oczekiwane straty kredytowe z tytułu aktywów finansowych odrębnie od informacji dotyczących zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowej. Jeżeli jednak instrument finansowy obejmuje komponent zarówno pożyczki (tj. składnik aktywów finansowych), jak i niewykorzystanego zobowiązania (tj. zobowiązanie do udzielenia pożyczki), a jednostka nie może zidentyfikować oczekiwanych strat kredytowych z tytułu komponentu będącego zobowiązaniem do udzielenia pożyczki odrębnie od oczekiwanych strat kredytowych z tytułu komponentu będącego składnikiem aktywów finansowych, oczekiwane straty kredytowe z tytułu zobowiązania do udzielenia pożyczki powinny zostać ujęte wspólnie z odpisem na oczekiwane straty kredytowe z tytułu składnika aktywów finansowych. W stopniu, w jakim połączone oczekiwane straty kredytowe przekraczają wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych, oczekiwane straty kredytowe należy ująć jako rezerwę.

Zabezpieczenie (paragraf 35K)

B8F Paragraf 35K nakłada wymóg ujawniania informacji, które umożliwią użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie wpływu zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej na kwotę oczekiwanych strat kredytowych. Jednostka nie jest zobowiązana ani do ujawniania informacji o wartości godziwej zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej, ani do kwantyfikacji dokładnej wartości zabezpieczenia, która została uwzględniona w obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych (tj. straty z tytułu niewykonania zobowiązania).

B8G Opis zabezpieczenia i jego wpływu na kwoty oczekiwanych strat kredytowych może obejmować informacje dotyczące:

- a) głównych rodzajów posiadanego zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej (przykładami tych ostatnich są gwarancje, kredytowe instrumenty pochodne oraz porozumienia dotyczące rozliczania w kwocie netto niekwalifikujące się do kompensaty zgodnie z MSR 32);
- b) wolumenu posiadanego zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej i jego znaczenia w kategoriach odpisu na oczekiwane straty kredytowe;
- c) zasad i procesów wyceny zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej, jak również zasad i procesów zarządzania nimi;
- d) głównych rodzajów kontrahentów w odniesieniu do zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej, jak również wiarygodności kredytowej tych kontrahentów; oraz
- e) informacje o koncentracjach ryzyka w odniesieniu do zabezpieczenia oraz innych form wsparcia jakości kredytowej.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe (paragrafy 35M–35N)

B8H Paragraf 35M nakłada wymóg ujawniania informacji o ekspozycji jednostki na ryzyko kredytowe i o znacznych koncentracjach ryzyka kredytowego na dzień sprawozdawczy. Koncentracja ryzyka kredytowego istnieje wtedy, gdy szereg kontrahentów jest zlokalizowanych w jednym regionie geograficznym lub jest zaangażowanych w podobną działalność i wykazuje podobną charakterystykę pod względem gospodarczym, co sprawiałoby, że ich zdolność do wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy byłaby w podobny sposób naruszona przez zmiany warunków gospodarczych lub innych warunków. Jednostka powinna przedstawić informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdania finansowego zrozumienie, czy istnieją grupy lub portfele instrumentów finansowych o szczególnych cechach, które mogłyby mieć wpływ na znaczną część takiej grupy lub portfela instrumentów finansowych, takie jak koncentracja określonych rodzajów ryzyka. Może to przykładowo obejmować grupy oparte o współczynnik pokrycia należności zabezpieczeniem oraz koncentracje pod względem geograficznym, branżowym lub rodzaju emitenta.

B8I Liczba stopni ratingu ryzyka kredytowego wykorzystana na potrzeby ujawnienia informacji zgodnie z paragrafem 35M musi być spójna z liczbą, którą jednostka przedstawia kluczowemu personelowi kierowniczemu do celów zarządzania ryzykiem kredytowym. Jeżeli jedynym dostępnym rodzajem informacji dotyczących pożyczkobiorcy są informacje dotyczące przeterminowanych płatności i jednostka wykorzystuje te informacje w celu oceny, czy doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia zgodnie z paragrafem 5.5.10 MSSF 9, jednostka przedstawia analizę statusu przeterminowania dla tych aktywów finansowych.

- B8J Jeżeli jednostka wyceniła oczekiwane straty kredytowe na zasadzie zbiorowej, jednostka może nie być w stanie przypisać wartości bilansowej brutto pojedynczego składnika aktywów finansowych lub ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki i umów gwarancji finansowej do stopni ratingu ryzyka kredytowego, dla których ujęto oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia. W takim przypadku jednostka powinna stosować wymóg zawarty w paragrafie 35M w odniesieniu do tych instrumentów finansowych, które mogą być bezpośrednio przypisane do stopnia ratingu ryzyka kredytowego, oraz ujawniać odrębnie wartość bilansową brutto instrumentów finansowych, w przypadku których oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia zostały wycenione na zasadzie zbiorowej.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe (paragraf 36 a))

- B9 Paragraf 35K pkt a) oraz paragraf 36 pkt a) wymagają ujawnienia kwoty, która najlepiej odzwierciedla maksymalną ekspozycję jednostki na ryzyko kredytowe. W przypadku składnika aktywów finansowych jest to zwykle wartość bilansowa brutto pomniejszona o:

- a) wszelkie kwoty kompensowane zgodnie z MSR 32; oraz
- b) wszelkie odpisy na oczekiwane straty kredytowe ujęte zgodnie z MSSF 9.

- B10 Działania powodujące powstanie ryzyka kredytowego oraz związanej z tym maksymalnej ekspozycji na ryzyko kredytowe są to przykładowo:

- a) udzielanie pożyczek klientom oraz lokowanie depozytów w innych jednostkach. W takich przypadkach maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe odpowiada wartości bilansowej powiązanych aktywów finansowych;
- b) zawieranie umów w postaci instrumentów pochodnych, np. kontraktów walutowych, transakcji swap na stopy procentowe oraz kredytowych instrumentów pochodnych. Jeżeli uzyskany składnik aktywów wyceniany jest w wartości godziwej, maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe na koniec okresu sprawozdawczego równe jest wartości bilansowej;
- c) udzielanie gwarancji finansowych. W tym przypadku maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe odpowiada maksymalnej kwocie, którą jednostka musiałaby zapłacić w przypadku konieczności wypłaty świadczenia z tytułu gwarancji i która może być znacznie wyższa od kwoty ujętej jako zobowiązanie;
- d) zaciągnięcie zobowiązania z tytułu pożyczki, które jest nieodwołalne przez okres spłaty pożyczki lub jest odwołalne jedynie w razie istotnej niekorzystnej zmiany. Jeżeli wystawca nie może uregulować zobowiązania z tytułu pożyczki poprzez rozliczenie netto w formie pieniężnej lub w formie innego instrumentu finansowego, wówczas maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe odpowiada całkowitej kwocie zobowiązania. Wynika to z faktu, że nie ma pewności, czy jakkolwiek część dotychczas niewypłaconych zobowiązań będzie podlegać zapłacie w przyszłości. Może ona być znacznie wyższa, niż kwota ujęta jako zobowiązanie.

Ilościowe ujawnienia na temat ryzyka płynności (paragrafy 34(a) oraz 39(a) i (b))

B10A Zgodnie z paragrafem 34(a) jednostka ujawnia sumaryczne dane ilościowe dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności na podstawie informacji przekazywanych wewnętrznie kluczowemu personelowi kierowniczemu. Jednostka wyjaśnia, w jaki sposób dane te zostały ustalone. Jeżeli wpływ środków pieniężnych (lub innego rodzaju aktywów finansowych) uwzględnionych w tych danych mógłby:

- (a) mieć miejsce znacznie wcześniej niż wykazano to w danych lub
- (b) być znacząco różny od kwot wykazanych w tych danych (na przykład instrument pochodny, który został zaprezentowany w danych przy założeniu rozliczenia netto, w przypadku gdy kontrahent ma możliwość wyboru opcji rozliczenia brutto),

jednostka stwierdza ten fakt oraz przedstawia informacje ilościowe, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zakresu ryzyka, o ile informacje te nie są zawarte w analizie umownych terminów wymagalności, sporządzonej zgodnie z wymogami paragrafu 39(a) lub (b).

B11 Sporządzając analizę terminów wymagalności zgodnie z wymogami paragrafu 39(a) i (b) jednostka kieruje się osądem, aby ustalić odpowiednią ilość przedziałów czasowych. Na przykład jednostka może ustalić, że odpowiednie są następujące przedziały czasowe:

- (a) do miesiąca,
- (b) od miesiąca do trzech miesięcy,
- (c) od trzech miesięcy do jednego roku oraz
- (d) od roku do pięciu lat.

B11A Spełniając wymogi paragrafu 39(a) i (b) jednostka nie wydziela wbudowanego instrumentu finansowego od hybrydowego (złożonego) instrumentu finansowego. W odniesieniu do takiego instrumentu jednostka stosuje paragraf 39(a).

B11B Paragraf 39(b) wymaga od jednostki ujawnienia ilościowej analizy terminów wymagalności dla zobowiązań finansowych stanowiących pochodne instrumenty finansowe, która prezentuje pozostałe umowne terminy wymagalności, jeżeli są one kluczowe dla zrozumienia terminu wystąpienia przepływów pieniężnych. Tak może być na przykład w przypadku:

- (a) swapów stóp procentowych o pozostałym terminie zapadalności wynoszącym pięć lat, stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązań finansowych opartych na zmiennej stopie procentowej,
- (b) wszystkich zobowiązań do udzielenia pożyczek.

B11C Paragraf 39 (a) i (b) wymaga od jednostki ujawnienia analizy terminów wymagalności dla zobowiązań finansowych prezentującej pozostałe umowne terminy wymagalności dla niektórych zobowiązań finansowych. W tym ujawnieniu:

- (a) w przypadku, gdy kontrahent ma wybór co do terminu zapłaty, zobowiązanie przyporządkowuje się do najwcześniejszego terminu, w którym jednostka może być zobowiązana do zapłaty kwoty umownej. Na przykład zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których jednostka może być wezwana do spłaty na żądanie (np. depozyty płatne na żądanie), ujmują się w najwcześniejszym przedziale czasowym.
- (b) w przypadku, gdy jednostka zobowiązana jest do przekazywania kwot w ratach, każda rata przypisywana jest do najwcześniejszego okresu, w którym jednostka może być zobowiązana do jej zapłaty. Na przykład zobowiązanie do udzielenia pożyczki ujmowane jest w przedziale czasowym, w którym przypada najwcześniejszy z terminów ewentualnej wypłaty tej pożyczki.
- (c) w przypadku udzielonych gwarancji finansowych maksymalna kwota gwarancji przypisywana jest do najwcześniejszego terminu, w którym gwarancja może być wymagalna.

B11D Kwotami umownymi ujawnianymi w analizach terminów wymagalności, zgodnie z wymogami paragrafu 39 pkt a) i b) są umowne niezdyktowane przepływy pieniężne, na przykład:

- (a) zobowiązania z tytułu leasingu brutto (przed potrąceniem kosztów finansowych),
- (b) określone w kontraktach forward ceny zakupu aktywów finansowych w zamian za środki pieniężne,
- (c) kwoty netto dla transakcji wymiany (swapów) zmiennej stopy procentowej na stałą, w przypadku których następuje wymiana przepływów środków pieniężnych netto,
- (d) kwoty umowne podlegające wymianie w ramach pochodnego instrumentu finansowego (np. swapa walutowego), w przypadku którego wymianie podlegają przepływy środków pieniężnych brutto oraz
- (e) zobowiązania do udzielenia pożyczki brutto.

Te niezdyktowane przepływy pieniężne różnią się od kwot ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ kwoty wykazane w tym sprawozdaniu są oparte na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. W przypadku, gdy kwota do zapłaty nie jest stała, ujawnianą kwotę ustala się poprzez odniesienie do warunków istniejących na koniec okresu sprawozdawczego. Na przykład, gdy kwota do zapłaty zmienia się w zależności od zmian indeksu, ujawnianą kwotę można ustalić w oparciu o poziom indeksu na koniec okresu sprawozdawczego.

B11E Paragraf 39(c) wymaga od jednostki opisanie, w jaki sposób zarządza ona nieodłącznym ryzykiem płynności dotyczącym pozycji ujawnianych w ramach ujawnień ilościowych zaprezentowanych zgodnie z wymaganiami paragrafu 39(a) i (b). Jednostka ujawnia analizę terminów zapadalności aktywów finansowych utrzymywanych dla celów zarządzania ryzykiem płynności (np. aktywów finansowych charakteryzujących się dużą płynnością lub w odniesieniu do których oczekuje się generowania wpływu środków pieniężnych równoważących wypływy środków pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych), jeżeli informacje te są niezbędne, aby umożliwić użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę charakteru i zakresu ryzyka płynności.

B11F Inne czynniki, które jednostka może wziąć pod uwagę dokonując ujawnień wymaganych przez paragraf 39(c), obejmują między innymi stwierdzenie, czy jednostka:

- (a) posiada przyręczone źródła finansowania (np. w formie obligacji korporacyjnych) lub inne środki finansowania (np. dostępne linie kredytowe), z których może skorzystać w celu zaspokojenia potrzeb wynikających z braku płynności,
- (b) posiada depozyty w bankach centralnych w celu zaspokojenia potrzeb wynikających z braku płynności,

- (c) posiada bardzo zdywersyfikowane źródła finansowania,
- (d) jest narażona na znaczącą koncentrację ryzyka płynności związaną z jej aktywami lub źródłami finansowania,
- (e) posiada procesy kontroli wewnętrznej oraz awaryjne plany zarządzania ryzykiem płynności,
- (f) posiada instrumenty zawierające warunkowe zapisy o przyspieszonych spłatach (np. na wypadek pogorszenia się ratingu kredytowego jednostki),
- (g) posiada instrumenty, które mogłyby wymagać ustanowienia zabezpieczeń (np. wezwania do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego w przypadku instrumentów pochodnych),
- (h) posiada instrumenty z opcją wyboru sposobu uregulowania zobowiązania finansowego poprzez dostawę gotówki (lub innego składnika aktywów finansowych) lub poprzez dostarczenie własnych akcji lub
- (i) posiada instrumenty przewidujące rozliczenia w drodze kompensaty.

Ryzyko rynkowe – analiza wrażliwości (paragrafy 40 i 41)

B17 Paragraf 40 a) wymaga przeprowadzenia analizy wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które jednostka jest narażona. Zgodnie z paragrafem B3 jednostka decyduje, w jaki sposób ma grupować informacje, aby przedstawić całościową sytuację, nie łącząc informacji o różnych cechach dotyczących stopnia narażenia na poszczególne rodzaje ryzyka zdecydowanie różnych środowiskach gospodarczych. Na przykład:

- a) jednostka zajmująca się obrotem instrumentami finansowymi może ujawniać tego rodzaju informacje odrębnie dla instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu, a oddzielnie dla instrumentów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu;
- b) jednostka nie powinna grupować informacji o swoim narażeniu na ryzyko rynkowe w obszarach objętych hiperinflacją z informacjami o jej narażeniu na ryzyko rynkowe w obszarach o bardzo niskim poziomie inflacji.

Jeżeli jednostka jest narażona wyłącznie na jeden rodzaj ryzyka rynkowego jedynie w jednym środowisku gospodarczym, to nie powinna przedstawiać informacji niegrupowanych.

B18 Zgodnie z paragrafem 40 a) wymagane jest przeprowadzenie analizy wrażliwości pokazującej, jaki wpływ na wynik finansowy i kapitał własny mają potencjalnie możliwe zmiany odpowiednich czynników ryzyka (np. obowiązujące rynkowe stopy procentowe, kursy wymiany walut, ceny papierów wartościowych lub ceny towarów). W tym celu:

- a) jednostki nie są zobowiązane do ustalenia, jaki byłby ich wynik finansowy za dany okres, gdyby odpowiednie czynniki ryzyka były inne; jednostki ujawniają natomiast informacje o ich wpływie na wynik finansowy i kapitał własny na koniec okresu sprawozdawczego, zakładając że na koniec okresu sprawozdawczego zaistniała potencjalnie możliwa zmiana odpowiedniego czynnika ryzyka i miała ona wpływ na narażenie na ryzyko istniejące na ten dzień. Na przykład jednostka mająca na koniec roku zobowiązanie oparte na zmiennej stopie procentowej zobowiązana jest ujawnić informacje o wpływie na wynik finansowy (tzn. koszty z tytułu odsetek) za rok bieżący, jeżeli stopy procentowe ulegały zmianom w potencjalnie możliwym zakresie;
- b) jednostki nie są zobowiązane do ujawnienia informacji o wpływie, jaki ma na wynik finansowy i kapitał własny każda zmiana mieszcząca się w ramach potencjalnie możliwej zmiany odpowiedniego czynnika ryzyka. Wystarczające jest ujawnienie informacji o wpływie maksymalnych potencjalnie możliwych zmian.

B19 Ustalając, co jest potencjalnie możliwą zmianą odpowiedniego czynnika ryzyka, jednostka powinna uwzględnić:

- a) środowisko gospodarcze, w którym prowadzi działalność. Potencjalnie możliwa zmiana nie powinna obejmować bardzo mało prawdopodobnych oraz najbardziej pesymistycznych scenariuszy ani testów warunków skrajnych (*stress tests*). Ponadto, jeżeli zakres zmian danego czynnika ryzyka jest stabilny, jednostka nie musi modyfikować wykazanej, potencjalnie możliwej zmiany czynnika ryzyka. Na przykład założmy, że stopy procentowe kształtują się na poziomie 5 %, a jednostka ustala, że potencjalnie możliwe są wahania stóp procentowych w granicach ± 50 punktów bazowych. Jednostka musiałaby ujawnić informacje o wpływie na wynik finansowy i kapitał własny, jeżeli stopy procentowe miałyby zmienić się do 4,5 % lub 5,5 %. W kolejnym okresie stopy procentowe wzrosły do 5,5 %. Jednostka w dalszym ciągu uważa, że stopy procentowe mogą wahać się w granicach ± 50 punktów bazowych (tzn. że zakres zmiany stóp procentowych jest stabilny). Jednostka powinna ujawnić informacje o wpływie na wynik finansowy i kapitał własny, jeżeli stopy procentowe miałyby zmienić się do 5 % lub 6 %. Jednostka nie musiałaby zatem zmieniać przyjętego założenia, że stopy procentowe mogą potencjalnie ulegać zmianom w granicach ± 50 punktów bazowych, chyba że istnieją dowody na to, że stopy procentowe stały się znacznie bardziej zmienne;
- b) ramy czasowe, dla których jednostka dokonuje oceny. Analiza wrażliwości powinna pokazać wpływ zmian, które uznano za potencjalnie możliwe w danym okresie, do czasu następnego przedstawienia przez jednostkę ujawnień informacji, co przypada zwykle na kolejny roczny okres sprawozdawczy.

B20 Paragraf 41 zezwala jednostce korzystać z analizy wrażliwości odzwierciedlającej zależności między czynnikami ryzyka, np. z metodologii wartości narażonej na ryzyko (*value at risk methodology*), jeżeli stosuje ją w celu zarządzania ryzykiem finansowym. Ma to zastosowanie, nawet gdy taka metodologia pozwala na oszacowanie jedynie możliwości wystąpienia strat i nie pozwala oszacować możliwości wystąpienia zysków. Jednostka taka może zastosować się do paragrafu 41 a), ujawniając informacje o stosowanym rodzaju modelu *value-at-risk* (np. czy model jest oparty na symulacji Monte Carlo), wyjaśniając sposób funkcjonowania modelu oraz przedstawiając główne założenia (np. okres utrzymywania składnika majątku oraz poziom pewności). Jednostki mogą również ujawnić informacje o historycznym okresie obserwacji i wagi przypisane do obserwacji w ramach tego okresu oraz wyjaśnić, w jaki sposób uwzględnia się w obliczeniach opcje oraz które wahania lub korelacje (lub alternatywnie – symulacje Monte Carlo w zakresie rozkładu prawdopodobieństwa) są stosowane.

B21 Jednostka zobowiązana jest przedstawić analizy wrażliwości dla całej działalności, lecz może przedstawić różne rodzaje analizy wrażliwości dla różnych klas instrumentów finansowych.

Ryzyko stopy procentowej

B22 *Ryzyko stopy procentowej* wynika z oprocentowanych instrumentów finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (np. nabytych lub wyemitowanych instrumentów dłużnych) oraz z niektórych instrumentów finansowych nieujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (np. niektórych zobowiązań do udzielenia pożyczki).

Ryzyko walutowe

- B23 *Ryzyko walutowe* (lub ryzyko kursowe) wynika z instrumentów finansowych denominowanych w walucie obcej, tzn. w walucie innej niż waluta funkcjonalna, w której są wyceniane. Dla celów niniejszego MSSF ryzyko walutowe nie wynika z instrumentów finansowych będących pozycjami niepieniężnymi lub z instrumentów finansowych denominowanych w walucie funkcjonalnej.
- B24 Wymagane jest ujawnienie informacji o analizie wrażliwości w odniesieniu do każdej waluty, w przypadku której jednostka narażona jest na istotne ryzyko walutowe.

Inne ryzyko cenowe

- B25 *Inne ryzyko cenowe* wynika z instrumentów finansowych ze względu na zmiany np. cen towarów lub instrumentów o charakterze kapitałowym. W celu zapewnienia zgodności z paragrafem 40 jednostka może ujawnić informacje o wpływie spadku określonego indeksu giełdowego, ceny towarów lub innego czynnika ryzyka. Na przykład jednostka, która udziela gwarancji wartości końcowej (będących instrumentami finansowymi), zobowiązana jest ujawnić informacje o zwiększeniu lub zmniejszeniu wartości aktywów, których dotyczy taka gwarancja.
- B26 Dwoma przykładami instrumentów finansowych, z którymi związane jest ryzyko ceny instrumentów o charakterze kapitałowym, są inwestycje kapitałowe w innej jednostce oraz inwestycje w fundusz powierniczy inwestujący w instrumenty kapitałowe. Inny przykład to transakcje terminowe typu forward oraz opcje kupna lub sprzedaży określonej ilości instrumentów kapitałowych oraz swapy indeksowane do cen papierów wartościowych. Na wartość godziwą takich instrumentów finansowych wpływają zmiany cen rynkowych bazowych instrumentów kapitałowych.
- B27 Zgodnie z paragrafem 40 pkt a) wrażliwość wyniku finansowego (związaną np. z instrumentami wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy) ujawnia się odrębnie od wrażliwości innych całkowitych dochodów (związaną np. z inwestycjami w instrumenty kapitałowe, w przypadku których zmiany wartości godziwej przedstawiane są w innych całkowitych dochodach).
- B28 Instrumenty finansowe zakwalifikowane przez jednostkę jako instrumenty kapitałowe nie podlegają aktualizacji wyceny. Ryzyko ceny instrumentów o charakterze kapitałowym związane z tymi instrumentami nie wpływa na wynik finansowy ani na kapitał własny. W związku z tym analiza wrażliwości nie jest wymagana.

WYŁĄCZENIE (PARAGRAFY 42C–42H)

Utrzymanie zaangażowania (paragraf 42C)

- B29 Oceny utrzymania zaangażowania w przeniesionym składniku aktywów finansowych pod kątem wymogów dotyczących ujawniania informacji określonych w paragrafach 42E–42H dokonuje się na poziomie jednostki sprawozdawczej. Przykładowo, jeżeli jednostka zależna przenosi na niepowiązaną stronę trzecią składnik aktywów finansowych, w którym jednostka dominująca jednostki zależnej utrzymuje zaangażowanie, jednostka zależna nie uwzględnia zaangażowania jednostki dominującej w ocenie tego, czy utrzymuje ona zaangażowanie w tym przeniesionym składniku aktywów finansowych w swoim samodzielnym sprawozdaniu finansowym (tj. gdy jednostka zależna jest jednostką sprawozdawczą). Jednakże jednostka dominująca ujęłaby swoje utrzymane zaangażowanie (lub utrzymane zaangażowanie innego członka grupy kapitałowej) w składniku aktywów finansowych przeniesionym przez jej jednostkę zależną, określając, czy utrzymuje zaangażowanie w przeniesionym składniku aktywów w swoim skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym (tj. gdy jednostka sprawozdawcza jest grupą kapitałową).

B30 Jednostka nie utrzymuje zaangażowania w przeniesionym składniku aktywów finansowych, jeżeli w ramach przeniesienia ani nie zachowuje żadnych umownych praw lub obowiązków związanych z przeniesionym składnikiem aktywów finansowych, ani też nie nabywa nowych umownych praw lub obowiązków związanych z przeniesionym składnikiem aktywów finansowych. Jednostka nie utrzymuje zaangażowania w przeniesionym składniku aktywów finansowych, jeżeli nie ma ani udziału w przyszłych wynikach przeniesionego składnika aktywów finansowych, ani obowiązku dokonywania w przyszłości w jakichkolwiek okolicznościach płatności w odniesieniu do przeniesionego składnika aktywów finansowych. Pojęcie „płatność” w tym kontekście nie obejmuje przepływów pieniężnych przeniesionego składnika aktywów finansowych, które pobiera jednostka i która ma obowiązek przekazać je stronie otrzymującej.

B30A Kiedy jednostka przenosi składnik aktywów finansowych, może pozostawić sobie prawo do obsługi tego składnika za opłatą przewidzianą na przykład w umowie obsługi. Jednostka ocenia umowę o obsługę zgodnie z wytycznymi określonymi w paragrafach 42C i B30 w celu podjęcia decyzji, czy utrzymuje ona zaangażowanie w związku z umową o obsługę do celów spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji. Na przykład, podmiot obsługujący może utrzymywać zaangażowanie w przeniesionym składniku aktywów finansowych do celów spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji, jeżeli opłata za obsługę zależy od kwoty lub rozkładu w czasie przepływów pieniężnych z przeniesionego składnika aktywów finansowych. W podobny sposób podmiot obsługujący utrzymuje zaangażowanie do celów spełnienia wymogów dotyczących ujawniania informacji, jeżeli ustalona opłata nie zostałaby wpłacona w całości z powodu niedostatecznych wyników przeniesionego składnika aktywów finansowych. W tych przykładach podmiot obsługujący ma udział w przyszłych wynikach przeniesionego składnika aktywów finansowych. Ocena ta jest niezależna od tego, czy zgodnie z oczekiwaniami opłata, która ma zostać otrzymana, będzie wystarczającą kompensatą za świadczoną przez jednostkę obsługę.

B31 Utrzymanie zaangażowania w przeniesionym składniku aktywów finansowych może wynikać z postanowień umownych w umowie przeniesienia lub w osobnej umowie ze stroną otrzymującą lub stroną trzecią zawartej w związku z przeniesieniem.

Przeniesione aktywa finansowe, które nie są wyłączone z bilansu w całości

B32 Paragraf 42D wymaga ujawnienia informacji, gdy część lub całość przeniesionych aktywów finansowych nie kwalifikuje się do wyłączenia. Takie ujawnienia informacji są wymagane na każdy dzień sprawozdawczy, w którym jednostka nadal ujmuje przeniesione aktywa finansowe, niezależnie od tego, kiedy przeniesienia miały miejsce.

Rodzaje utrzymywanego zaangażowania (paragrafy 42E–42H)

B33 Paragrafy 42E–42H wymagają ujawnienia informacji jakościowych i ilościowych w odniesieniu do każdego rodzaju utrzymanego zaangażowania w aktywach finansowych wyłączonych z bilansu. Jednostka agreguje utrzymywane zaangażowania według rodzajów, które są reprezentatywne pod względem ekspozycji jednostki na ryzyko. Na przykład jednostka może zagregować utrzymywane zaangażowania według rodzajów instrumentu finansowego (na przykład gwarancje lub opcje kupna) lub według rodzajów przeniesienia (na przykład faktoring należności, sekurytyzacje oraz pożyczki papierów wartościowych).

Analiza terminów wymagalności w odniesieniu do niezdyskontowanych przepływów pieniężnych w celu odkupienia przeniesionych aktywów (paragraf 42E pkt e))

B34 Paragraf 42E pkt e) wymaga od jednostki przedstawienia analizy terminów wymagalności niezdyskontowanych przepływów pieniężnych w celu odkupienia wyłączonych aktywów finansowych lub innych kwot należnych stronie otrzymującej w odniesieniu do aktywów finansowych wyłączonych z bilansu, pokazującej pozostałe umowne terminy wymagalności utrzymywanego zaangażowania jednostki. Analiza ta rozróżnia przepływy pieniężne wymagane do zapłaty (na przykład umowy terminowe typu forward), przepływy pieniężne, które mogą być wymagane do zapłaty przez jednostkę (na przykład wystawione opcje sprzedaży) oraz przepływy pieniężne, w przypadku których to jednostka decyduje o zapłacie (na przykład nabyte opcje kupna).

B35 Przygotowując analizę terminów wymagalności wymaganą na mocy paragrafu 42E pkt e), jednostka posługuje się własnym osądem przy ustalaniu odpowiedniej liczby przedziałów czasowych. Na przykład jednostka może uznać za właściwe następujące przedziały czasowe:

- a) do jednego miesiąca;
- b) od jednego miesiąca do trzech miesięcy;
- c) od trzech miesięcy do sześciu miesięcy;
- d) od sześciu miesięcy do jednego roku;
- e) od jednego roku do trzech lat;
- f) od trzech lat do pięciu lat; oraz
- g) powyżej pięciu lat.

B36 Jeżeli istnieje zakres możliwych terminów wymagalności, przepływy pieniężne są ujmowane na podstawie najwcześniejszego terminu, w którym od jednostki może być wymagana płatność lub w którym jednostka może mieć pozwolenie na dokonanie płatności.

Informacje jakościowe (paragraf 42E pkt f))

B37 Informacje jakościowe wymagane na mocy paragrafu 42E pkt f) obejmują opis aktywów finansowych wyłączonych z bilansu oraz charakter i cel utrzymywania zaangażowania zachowanego po przeniesieniu tych aktywów. Obejmują one również opis ryzyka, na które narażona jest jednostka, w tym:

- a) opis tego, jak jednostka zarządza ryzykiem związanym z utrzymywanym zaangażowaniem w aktywa finansowe wyłączone z bilansu;
- b) opis tego, czy jednostka musi ponosić straty wobec stron trzecich, oraz ranking i kwoty strat ponoszonych przez strony, których udziały plasują się poniżej udziału jednostki w składniku aktywów (tj. jego utrzymywanego zaangażowania w składniku aktywów);
- c) opis wszelkich czynników sprawczych związanych z obowiązkami udzielania wsparcia finansowego lub odkupienia przeniesionego składnika aktywów finansowych.

Zysk lub strata z tytułu wyłączenia z bilansu (paragraf 42G pkt a))

- B38 Paragraf 42G pkt a) wymaga od jednostki ujawnienia zysku lub straty z tytułu wyłączenia z bilansu aktywów finansowych, w których jednostka utrzymuje zaangażowanie. Jednostka ujawnia, czy zysk lub strata z tytułu wyłączenia z bilansu powstały w wyniku tego, że wartości godziwe składników wcześniej ujętych aktywów (tj. udział w składniku aktywów wyłączonym z bilansu oraz udział zachowany przez jednostkę) różniły się od wartości godziwej składnika wcześniej ujętego jako całość. W takiej sytuacji jednostka ujawnia również to, czy wyceny według wartości godziwej obejmowały istotne informacje, które nie były oparte na obserwowanych danych rynkowych, opisanych w paragrafie 27A.

Informacje dodatkowe (paragraf 42H)

- B39 Informacje wymagane na mocy paragrafów 42D–42G mogą być niewystarczające do spełnienia celów w zakresie ujawniania informacji określonych w paragrafie 42B. W takim przypadku jednostka ujawnia wszelkie dodatkowe informacje niezbędne dla spełnienia celów w zakresie ujawniania informacji. Jednostka decyduje, w świetle okoliczności, o tym, ile dodatkowych informacji musi przedstawić w celu sprostania potrzebom informacyjnym użytkowników oraz jaki nacisk kładzie na różne aspekty tych dodatkowych informacji. Konieczne jest znalezienie równowagi pomiędzy obciążeniem sprawozdania finansowego nadmiernymi szczegółami, które mogą nie być pomocne dla użytkowników sprawozdania finansowego, oraz możliwością zaciemnienia informacji w wyniku ich zbyt dużego zagregowania.

Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (paragrafy 13A–13F)*Zakres (paragraf 13A)*

- B40 Ujawnienia informacji, o których mowa w paragrafach 13B–13E, są wymagane dla wszystkich ujętych instrumentów finansowych, które są kompensowane zgodnie z paragrafem 42 MSR 32. Ponadto instrumenty finansowe są objęte wymogami dotyczącymi ujawniania informacji określonymi w paragrafach 13B–13E, jeżeli są one objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które obejmuje podobne instrumenty finansowe i transakcje finansowe, niezależnie od tego, czy instrumenty finansowe są kompensowane zgodnie z paragrafem 42 MSR 32.
- B41 Podobne porozumienia dotyczące kompensowania, o których mowa w paragrafach 13A i B40, obejmują porozumienia dotyczące rozliczenia instrumentów pochodnych, globalne ramowe umowy odkupu, globalne ramowe umowy pożyczki papierów wartościowych oraz wszelkie prawa związane z zabezpieczeniami finansowymi. Podobne instrumenty finansowe i transakcje finansowe, o których mowa w paragrafie B40, obejmują instrumenty pochodne, umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, umowy z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, umowy udzielenia pożyczki papierów wartościowych i umowy zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych. Przykłady instrumentów finansowych, które nie wchodzą w zakres paragrafu 13A, stanowią kredyty i depozyty klientów w tej samej instytucji (chyba że są one kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej) oraz instrumenty finansowe, które są jedynie przedmiotem umowy zabezpieczającej.

Ujawnienia informacji ilościowych dotyczących ujętych aktywów finansowych i ujętych zobowiązań finansowych, które wchodzą w zakres paragrafu 13A (paragraf 13C)

- B42 Instrumenty finansowe ujawniane zgodnie z paragrafem 13C mogą podlegać różnym wymogom dotyczącym wyceny (np. należność związana z umową odkupu może być wyceniona po zamortyzowanym koszcie, podczas gdy instrument pochodny będzie wyceniany według wartości godziwej). Jednostka wykazuje instrumenty w ich ujętych kwotach i opisuje wszelkie wynikające ewentualnie różnice wyceny w odpowiednich ujawnianych informacjach.

Ujawnienia kwot brutto ujętych aktywów finansowych i ujętych zobowiązań finansowych, które wchodzą w zakres paragrafu 13A (paragraf 13C pkt a))

- B43 Kwoty wymagane zgodnie z paragrafem 13C pkt a) dotyczą ujętych instrumentów finansowych, które są kompensowane zgodnie z paragrafem 42 MSR 32. Kwoty wymagane zgodnie z paragrafem 13C pkt a) dotyczą również ujętych instrumentów finansowych, które są objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, niezależnie od tego, czy spełniają one kryteria kompensowania. Jednakże ujawnienia informacji wymagane zgodnie z paragrafem 13C pkt a) nie dotyczą kwot ujętych w wyniku umów zabezpieczających, które nie spełniają kryteriów kompensowania określonych w paragrafie 42 MSR 32. Zamiast tego kwoty te muszą zostać ujawnione zgodnie z paragrafem 13C pkt d).

Ujawnienia kwot, które są kompensowane zgodnie z kryteriami określonymi w paragrafie 42 MSR 32 (paragraf 13C pkt b))

- B44 Paragraf 13C pkt b) nakłada na jednostki wymóg ujawnienia kwot, które są kompensowane zgodnie z paragrafem 42 MSR 32, przy określaniu kwot netto wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Kwoty ujętych aktywów finansowych i ujętych zobowiązań finansowych, które podlegają kompensacji na podstawie tego samego porozumienia, są ujawniane zarówno w informacjach dotyczących aktywów finansowych, jak i w informacjach dotyczących zobowiązań finansowych. Ujawniane (np. w tabeli) kwoty są jednak ograniczone do kwot, które podlegają kompensacji. Jednostka może na przykład posiadać ujęty składnik aktywów będący instrumentem pochodnym oraz ujęte zobowiązanie będące instrumentem pochodnym, które spełniają kryteria kompensowania określone w paragrafie 42 MSR 32. Jeżeli kwota brutto składnika aktywów będącego instrumentem pochodnym jest większa od kwoty brutto zobowiązania będącego instrumentem pochodnym, tabela ujawniająca aktywa finansowe będzie zawierać całkowitą kwotę składnika aktywów będącego instrumentem pochodnym (zgodnie z paragrafem 13C pkt a)) oraz całkowitą kwotę zobowiązania będącego instrumentem pochodnym (zgodnie z paragrafem 13C pkt b)). Jednakże podczas gdy tabela ujawniająca zobowiązania finansowe będzie zawierać całkowitą kwotę zobowiązania będącego instrumentem pochodnym (zgodnie z paragrafem 13C pkt a)), to będzie ona zawierać jedynie kwotę składnika aktywów będącego instrumentem pochodnym (zgodnie z paragrafem 13C pkt b)), która jest równa kwocie zobowiązania będącego instrumentem pochodnym.

Ujawnienia kwot netto wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (paragraf 13C pkt c))

- B45 Jeżeli jednostka posiada instrumenty, które wchodzą w zakres tych ujawnień informacji (jak określono w paragrafie 13A), ale nie spełniają kryteriów kompensowania określonych w paragrafie 42 MSR 32, kwoty, które należy ujawnić zgodnie z paragrafem 13C pkt c), są równe kwotom, które należy ujawnić zgodnie z paragrafem 13C pkt a).
- B46 Kwoty, które należy ujawnić zgodnie z paragrafem 13C pkt c), muszą zostać uzgodnione z kwotami poszczególnych pozycji wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Dla przykładu, jeżeli jednostka uznaje, że zagregowanie lub rozbitcie kwot poszczególnych pozycji sprawozdania finansowego prowadzi do uzyskania bardziej odpowiednich informacji, musi uzgodnić zagregowane lub rozbite kwoty ujawnione w paragrafie 13C pkt c) z kwotami poszczególnych pozycji wykazanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Ujawnienia kwot objętych egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie są w inny sposób uwzględnione w paragrafie 13C pkt b) (paragraf 13C pkt d))

B47 Paragraf 13C pkt d) nakłada na jednostki wymóg ujawnienia kwot objętych egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie są w inny sposób uwzględnione w paragrafie 13C pkt b). Paragraf 13C pkt d) ppkt (i) dotyczy kwot związanych z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania określonych w paragrafie 42 MSR 32 (np. istniejące prawa do kompensaty, które nie spełniają kryterium określonego w paragrafie 42 pkt b) MSR 32, lub warunkowe prawa do kompensaty, które są egzekwowalne i wykonalne jedynie w przypadku niewywiązania się z płatności lub wyłącznie w przypadku niewypłacalności lub upadłości jednego z kontrahentów).

B48 Paragraf 13C pkt d) ppkt (ii) dotyczy kwot związanych z zabezpieczeniem finansowym, w tym zabezpieczeniem gotówkowym, zarówno otrzymanym, jak i przyrzeczoną. Jednostka ujawnia wartość godziwą tych instrumentów finansowych, które zostały przyrzeczone lub otrzymane jako zabezpieczenie. Kwoty ujawniane zgodnie z paragrafem 13C pkt d) ppkt (ii) powinny dotyczyć faktycznie otrzymanego lub przyrzonego zabezpieczenia, a nie ewentualnie wynikających zobowiązań lub należności ujętych celem zwrócenia lub otrzymania tego zabezpieczenia.

Ograniczenia wysokości kwot ujawnianych zgodnie z paragrafem 13C pkt d) (paragraf 13D)

B49 Ujawniając kwoty zgodnie z paragrafem 13C pkt d), jednostka musi uwzględnić skutki nadwyżkowego zabezpieczenia instrumentem finansowym. W tym celu jednostka musi najpierw odliczyć kwoty ujawnione zgodnie z paragrafem 13C pkt d) ppkt (i) od kwot ujawnionych zgodnie z paragrafem 13C pkt c). Następnie jednostka ogranicza wysokość kwoty ujawnianej zgodnie z paragrafem 13C pkt d) ppkt (ii) do kwoty pozostałej w paragrafie 13C pkt c) dla danego instrumentu finansowego. Jeżeli jednak prawa do zabezpieczenia są egzekwowalne z instrumentów finansowych, takie prawa mogą być uwzględnione w informacjach ujawnianych zgodnie z paragrafem 13D.

Opis praw do kompensaty objętych egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania (paragraf 13E)

B50 Jednostka opisuje rodzaje praw do kompensaty i podobnych porozumień ujawnianych zgodnie z paragrafem 13C pkt d), w tym charakter tych praw. Jednostka opisuje np. przysługujące jej prawa warunkowe. W przypadku instrumentów objętych prawami do kompensaty, które nie są uwarunkowane wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości, ale które nie spełniają pozostałych kryteriów określonych w paragrafie 42 MSR 32, jednostka opisuje powód(-ody), dla którego(-ych) kryteria nie są spełnione. W odniesieniu do każdego otrzymanego lub przyrzonego zabezpieczenia jednostka opisuje warunki uzgodnienia dotyczącego zabezpieczenia (np. sytuacje, w których zabezpieczenie jest ograniczone).

Ujawnienia w podziale na rodzaje instrumentów finansowych lub w podziale na kontrahentów

B51 Ujawnienia ilościowe wymagane zgodnie z paragrafem 13C pkt a)–e) mogą być zgrupowane w podziale na rodzaje instrumentów finansowych lub transakcji finansowych (np. instrumenty pochodne, umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, umowy z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, umowy udzielenia pożyczki papierów wartościowych i umowy zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych).

- B52 Alternatywnie jednostka może zgrupować ujawnienia ilościowe wymagane zgodnie z paragrafem 13C pkt a)–c) w podziale na rodzaje instrumentów finansowych, a ujawnienia ilościowe wymagane zgodnie z paragrafem 13C pkt c)–e) w podziale na kontrahentów. Jeżeli jednostka przedstawia wymagane informacje w podziale na kontrahentów, jednostka nie ma obowiązku podawania ich nazwy. Oznaczenia kontrahentów (kontrahent A, kontrahent B, kontrahent C itd.) muszą jednak pozostać spójne w kolejnych przedstawianych okresach celem zapewnienia porównywalności. Ujawnienia jakościowe należy rozumieć w taki sposób, że możliwe jest przedstawienie dodatkowych informacji o rodzajach kontrahentów. Jeżeli kwoty ujawniane zgodnie z paragrafem 13C pkt c)–e) są podawane w podziale na kontrahentów, odrębnie ujawnia się kwoty, które są indywidualnie znaczące w kategoriach łącznej kwoty dla danego kontrahenta, a pozostałe indywidualnie nieznaczące kwoty dla tego kontrahenta są agregowane w jedną pozycję.

Inne

- B53 Informacje szczególne ujawniane zgodnie z paragrafami 13C–13E stanowią wymogi minimalne. Aby osiągnąć cel określony w paragrafie 13B, jednostka może być zmuszona do uzupełnienia ich dodatkowymi (jakościowymi) informacjami, w zależności od warunków egzekwowalnego porozumienia ramowego lub podobnego porozumienia dotyczącego kompensowania, w tym charakteru praw do kompensaty oraz ich wpływu lub potencjalnego wpływu na sytuację finansową jednostki.